



Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

HAR INFÖRANDET AV IFRS 3 ÖKAT NEDSKRIVNINGARNA AV GOODWILL INOM INDUSTRIBRANSCHEN I SAMBAND MED EN KONJUNKTURNEDGÅNG?

En studie av 55 noterade industriföretag på Stockholmsbörsen

Kandidatuppsats
Louise Iderheim
Victor Cukierman

Handledare:
Pernilla Rehnberg

Företagsekonomi och Externredovisning
Vårterminen 2009



Förord

Vi vill genom detta förord tacka personer som varit av betydelse för denna uppsats. Vi vill inleda med att tacka vår handledare Pernilla Rehnberg för den vägledning som hon har gett oss under uppsatsens gång. Vi vill även rikta ett tack till Jan Marton för värdefulla synpunkter.

Vi värdesätter den hjälp vi fått från opponenter som bidragit med tips och förslag på förbättringar. Korrekturläsarna Gun-Britt Iderheim, Eva Lööf och Stefan Nilsson tackas också. För teknisk support tackar vi Sofia Iderheim och Fredrik Jonsson.

Göteborg, maj 2009

Louise Iderheim

Victor Cukierman



Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet Extern redovisning, Kandidatuppsats, VT 2009

Författare: : Louise Iderheim & Victor Cukierman

Handledare: Pernilla Rehnberg

Titel: *Har införandet av IFRS 3 ökat nedskrivningarna av goodwill inom industribranschen i samband med en konjunkturedgång? En studie av 55 noterade industriföretag på Stockholmsbörsen*

Bakgrund och problem: Från och med 2005 tillämpar alla noterade företag i Sverige standarden IFRS 3 gällande Rörelseförvärv. Enligt denna standard skrivs goodwill inte längre av utan istället skall företagen varje år utföra nedskrivningsprövning för att fastställa om nedskrivningsbehov föreligger. Den nya regleringen ökar utrymmet för företagsledningars möjlighet till bedömningar. Goodwillposten har under senare år ökat i förhållande till totala tillgångar varför hanteringen av denna post i stor utsträckning påverkar företagets finansiella rapporter. 2008 är det första året efter den nya regleringens införande som har drabbats av en konjunkturedgång, då risken för nedskrivningar av goodwill ökar. Författarna har därför utformat en problemformulering som ifrågasätter om införandet av IFRS 3 har bidragit till att nedskrivningar av goodwill ökar under en konjunkturedgång inom industribranschen. Vidare ifrågasätts om det föreligger skillnader mellan företag inom industribranschen gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek, andelen goodwill av immateriella tillgångar eller företagets P/B-tal.

Syfte: Syftet med denna uppsats är att undersöka om införandet av IFRS 3 har ökat nedskrivningarna av goodwill inom industribranschen i samband med en konjunkturedgång. Vidare undersöks om det föreligger skillnader mellan företag inom industribranschen gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek, andelen goodwill av immateriella tillgångar eller företagets P/B-tal.

Avgränsningar: Uppsatsens undersökning har utgått från noterade industriföretag på Stockholmsbörsens Small, Mid och Large Cap lista. Företag med brutet räkenskapsår, annan valuta än svenska kronor, förändrade företagskonstellationer mellan de undersökta åren och företag utan redovisad goodwill har uteslutits ur undersökningen. Vid undersökning av skillnad mellan företag gällande nedskrivning av goodwill har författarna avgränsat sig till undersökning av företagsstorlek, andelen goodwill av immateriella tillgångar och företagets P/B-tal. Uppsatsen är avgränsad till åren 2007 och 2008.

Metod: Författarna har tillämpat en kvantitativ metod. En statistisk undersökning har genomförts med hjälp av sekundärdata insamlade från företagens årsredovisningar. Med hjälp av dessa data har uppsatsens uppställda hypoteser prövats med hjälp av de statistiska testen Mann-Whitneys test och Kruskal-Wallis test. Resultaten av dessa test har analyserats med hjälp av tidigare forskning. Avslutningsvis har en slutsats utformats som besvarar uppsatsens frågeställningar och på detta sätt uppfyller uppsatsens syfte.



Resultat och slutsatser: Nedskrivningarna av goodwill har inte ökat under en konjunkturedgång för företag inom industribranschen. Detta kan exempelvis bero på att inget nedskrivningsbehov föreligger, fördröjning av nedskrivningen eller att företagsledningen av olika anledningar kan ha valt att inte skriva ned. Företagsledningens möjlighet till ökade bedömningar kan försämra tillförlitligheten i redovisningen. Under 2007 påvisades signifikant skillnad gällande att stora företag har skrivit ned mer goodwill än små företag. Under 2008 har ingen skillnad fastställts. Gällande nedskrivning av goodwill beroende på andelen immateriella tillgångar föreligger ingen signifikant skillnad mellan företagen. Angående undersökningen huruvida företag med ett P/B-tal under ett genomför nedskrivningar av goodwill i större utsträckning än företag med ett P/B-tal över ett kunde ingen signifikant skillnad fastställas.

Förslag till fortsatt forskning: Tidigare forskning tyder på att nedskrivningar av goodwill sker med i genomsnitt 3-4 års fördröjning. Det vore därför intressant att genomföra samma undersökning igen om några år för att se om resultaten ändrats. Vidare skulle en undersökning om det finns en fördröjning gällande nedskrivning av goodwill vara av intresse och även fastställande av hur lång tid efter en konjunkturedgång nedskrivningarna genomförs. Fortsatt forskning som undersöker om goodwillposten tidigare varit övervärderad vore intressant eftersom detta kan vara en av anledningarna till att företag inte skriver ned i nuläget. Ytterligare ett annat exempel på fortsatt forskning är att undersöka om antaganden vid nedskrivningsprövningar har förändrats över tiden, eventuellt i syfte att undvika nedskrivningar.



Förkortningar och begreppsförklaring

BNP *Bruttonationalprodukt*

Mäter värdet av en nations produktion av varor och tjänster under en viss tid.

EU *Europeiska Unionen*

Ekonomisk och politisk union bestående av europeiska länder.

FASB *Financial Accounting Standards Board*

En amerikansk organisation som upprättar redovisningsstandarder kallade GAPP, Generally Accepted Accounting Principles.

IAS *International Accounting Standards*

Redovisningsstandarder utgivna av IASC, vilket är föregångaren till IASB.

IASB *International Accounting Standards Board*

Oberoende europeisk stiftelse som är verksam med att utfärda redovisningsstandarder vilka ska harmonisera redovisningen mellan länder

IFRS *International Financial Reporting Standards*

Standarder utgivna av IASB. Hela IASB:s internationella regelverk kallas även IFRS. Från och med 2005 måste alla svenska noterade bolag tillämpa detta regelverk.

IFRS 3

Standard utfärdad av IASB gällande redovisning av företagsförvärv.

KIX *Kronindex*

Konjunkturinstitutets växelkursindex. Indexet grundar sig på OECD-länderna, Kina, Ryssland och Brasiliens valutor och tar hänsyn till ändrade handelsmönster.

Large Cap

Lista på Stockholmsbörsen innehållande företag med ett börsvärde överstigande en miljard euro.

Mid Cap

Lista på Stockholmsbörsen innehållande företag med ett börsvärde mellan 150 miljoner och 1 miljard euro.

OECD *Organisation for Economic Cooperation and Development*

Organisation bestående av världens industriländer med syfte att främja tillväxt.

RR *Redovisningsrådets Rekommendationer*

Utfärdar redovisningsrekommendationer och sprider information om redovisningsfrågor. Har arbetat med att anpassa IASB:s standarder till svensk lagstiftning. Efter införandet av IFRS den 1 jan 2005 tillämpar svenska noterade företag inte längre rekommendationerna.



Small Cap

Lista på Stockholmsbörsen innehållande företag med ett börsvärde understigande 150 miljoner euro.

ÅRL *Årsredovisningslagen*

Svensk lag innehållande bestämmelser om upprättande och offentliggörande av årsredovisning, koncernredovisning och delårsrapport.

Definitioner

$$P/B - tal = \frac{Aktiekurs}{Egetkapital / Aktie}$$



FÖRORD	II
1. INLEDNING.....	1
1.1 BAKGRUNDSBESKRIVNING	1
1.2 PROBLEMDISKUSSION.....	2
1.3 SYFTE	4
1.4 AVGRÄNSNINGAR.....	4
1.5 UPPSATSENS DISPOSITION	5
2. TEORETISK REFERENSRAM	6
2.1 DEFINITION AV GOODWILL	6
2.2 KONTINENTAL OCH ANGLOSAXISK REDOVISNINGSTRADITION	6
2.3 REGLERING INNAN INFÖRANDET AV IFRS 3.....	7
2.3.1 Årsredovisningslagen	8
2.3.2. Redovisningsrådets Rekommendationer.....	8
2.4 IASB	9
2.5 INFÖRANDET AV IFRS 3	9
2.5.1 Förvärvsmetoden.....	11
2.5.2 IAS 36 Nedskrivningar	12
2.5.3 IAS 38 Immateriella tillgångar.....	14
2.6 KVALITATIVA EGENSKAPER I FINANSIELLA RAPPORTER	15
2.6.1 Relevans.....	16
2.6.2 Jämförbarhet	16
2.6.3 Tillförlitlighet	16
2.6.4 Begriplighet	17
2.6.5 Restriktionen nytta/kostnad	17
2.7 ANVÄNDARE AV REDOVISNINGEN	18
2.8 KONJUNKTURLÄGET UNDER 2007 OCH 2008.....	18
2.8.1 Sverige drabbat av konjunkturedgång.....	20
2.8.2 Industribranschen hårt drabbad av konjunkturedgång.....	21
2.9 BAKOMLIGGANDE DEBATT.....	22
2.10 BAKOMLIGGANDE FORSKNING	23
2.11 VAL AV HYPOTESER	25
3. METOD.....	27
3.1 VAL AV METOD	27
3.2 ARBETSPROCESS	27
3.3 INSAMLING AV DATA	28
3.4 BEARBETNING AV DATA	29
3.5 STATISTISK UNDERSÖKNING.....	29
3.5.1 Mann-Whitneys test	29
3.5.2 Kruskal-Wallis test	30
3.6 STATISTISKA UNDERSÖKNINGAR I SPSS	30
3.6.1 Hypotes 1	31
3.6.2 Hypotes 2	31
3.6.3 Hypotes 3	31
3.6.4 Hypotes 4	32
3.7 RELIABILITET	32
3.8 VALIDITET	32
3.10 KÄLLKRITIK	33
4. EMPIRI	34
4.1. NEDSKRIVNING AV GOODWILL UNDER 2007 OCH 2008.....	34
4.1.1 Nedskrivning – En jämförelse mellan 2007 och 2008.....	35
4.1.2 Nedskrivning beroende på företagsstorlek.....	35
4.1.3 Nedskrivning beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar	36



4.1.4 Nedskrivning beroende på P/B-tal	37
5. ANALYS	38
5.1 NEDSKRIVNING – EN JÄMFÖRELSE MELLAN 2007 OCH 2008.....	38
5.2 NEDSKRIVNING BEROENDE PÅ FÖRETAGSSTORLEK	39
5.3 NEDSKRIVNING BEROENDE PÅ ANDELEN GOODWILL AV IMMATERIELLA TILLGÅNGAR	40
5.4 NEDSKRIVNING BEROENDE PÅ P/B-TAL	41
6. SLUTSATS	43
6.1 FÖRSLAG TILL FORTSATT FORSKNING	45
7. KÄLLFÖRTECKNING	47
7.1 LITTERATURÖVERSIKT	47
7.2. LAGAR OCH FÖRORDNINGAR	48
7.3 ARTIKLAR	48
7.4 INTERNET	49
8. BILAGOR.....	51
BILAGA 1.....	51
<i>Figur 1 Arbetslöshet</i>	51
<i>Figur 2 Sysselsättningsgrad</i>	51
BILAGA 2.....	52
<i>Figur 3 Efterfrågan</i>	52
<i>Figur 4 Kronans effektiva växelkursindex - KIX</i>	52
BILAGA 3.....	53
<i>Figur 5 Aktivitetsindex som mäter aktiviteten i ekonomin</i>	53
<i>Figur 6 Bidrag från indikatorerna, årstakt</i>	53
BILAGA 4.....	54
<i>Figur 7 Industrins investeringar</i>	54
BILAGA 5.....	55
<i>Figur 8</i>	55
<i>Figur 9</i>	55
BILAGA 6.....	56
<i>Figur 10</i>	56
<i>Figur 11</i>	56
BILAGA 7- UNDERSÖKTA FÖRETAG.....	57



1. Inledning

Detta kapitel inleds med en bakgrundsbeskrivning där författarna beskriver olika krafter som påverkat och påverkar redovisningen. Information om den immateriella tillgången goodwill och nedskrivning av denna, vilket denna uppsats handlar om, återfinns även i kapitlet. Därefter följer en problemdiskussion angående nedskrivning av goodwill som mynnar ut i uppsatsens övergripande problemformulering samt även dess kompletterande frågor. Vidare följer uppsatsens syfte och avgränsningar. Slutligen redogörs för uppsatsens disposition.

1.1 Bakgrundsbeskrivning

Inom redovisningen finns det en kontinental och en anglosaxisk tradition. Den kontinentala traditionen representeras av de västeuropeiska länderna förutom Storbritannien, Holland och Irland. Den anglosaxiska traditionen företräds å andra sidan av Storbritannien, Holland, Irland och USA.¹ De båda traditionerna har bidragit till att utveckla redovisningen i två olika riktningar. Den kontinentala traditionen står för en mer reglerad redovisning vad gäller formen medan den anglosaxiska däremot står för en mindre lagbunden redovisning gällande formen.

I dagsläget finns det två starka krafter som influerar redovisningen. Den första, IASB, är en privat organisation med ambitionen att införa standarder vilka är användbara världen över.² Målet med dessa standarder är att redovisningen skall bli lättare att förstå och att jämförbarheten mellan företag ska öka. Den andra kraften är amerikanska FASB, som är motsvarigheten till europeiska IASB. Organisationerna har kommit överens om att samarbeta med varandra, för att på detta sätt uppnå en mer enhetlig redovisning.³ Reglering gällande redovisning är under förändring för att man vill uppnå en harmonisering av redovisningslagarna även inom EU.⁴

Från och med 2005 måste alla börsnoterade företag inom den Europiska Unionen följa IASB:s standard IFRS 3, vilken bland annat behandlar företagsförvärv. Införandet av IFRS 3 har i Sverige inneburit stora förändringar vid redovisning av goodwill. Den största effekten är att goodwill inte längre skrivs av över en bestämd nyttjandeperiod. Istället sker årliga nedskrivningsprövningar. Varje år genomförs en nedskrivningsprövning för att fastställa om de prognostiserade vinsterna finns kvar. I de fall då de beräknade framtida vinsterna har minskat skall nedskrivning ske. Angående goodwill som har identifierats före 2005 har avskrivningarna upphört och även denna goodwill genomgår istället årlig nedskrivningsprövning. Goodwill är ett av de mer kontroversiella redovisningsområdena.⁵ Införandet av IFRS 3 har därför lett till en debatt huruvida den nya eller gamla regleringen är att föredra.

¹ Smith, Dag. Redovisningens språk

² IASB, www.iasb.org/About+Us/About+the+IASB/About+the+IASB.htm

³ Schiller, Fagerström, Lundh. Assets in financial reporting

⁴ Marton, Jan. I huvudet på en normsättare, Balans Nr 8-9, 2007

⁵ Sundgren et al, Internationell redovisning teori och praxis



Ytterligare en stor förändring, i och med införandet av IFRS 3, är att övervärden som uppkommer vid ett företagsförvärv i så stor utsträckning som möjligt skall redovisas som separata tillgångar.⁶ Det är numera en skyldighet att särredovisa immateriella tillgångar från goodwill.⁷ Möjligheten att separera tillgångar från goodwill har funnits även tidigare, men har då inte varit tvingande. Vid förvärvstidpunkten skall förvärvaren beräkna det verkliga värdet på de tillgångar som ingår i förvärvet. Verkliga värden på tillgångarna beräknas vid förvärvet och eventuella övervärden tas upp som en tillgång i koncernredovisningen. Den kvarvarande differensen mellan redovisade värden och köpeskillingen redovisas i koncernredovisningen som goodwill. Företag är vid rörelseförvärv även skyldiga att lämna upplysning om, samt motivera anledningen till varför vissa immateriella tillgångar inte särredovisas från goodwill.⁷

Revisorer och massmedia har under den rådande finanskrisen rapporterat om det faktum att många företag riskerar kraftiga nedskrivningar av goodwill, vilka får stora effekter på resultaten.⁸ Nedskrivning av goodwill påverkar resultatet negativt och därmed minskar eget kapital, i enlighet med kongruensprincipen som innebär att resultat- och kapitalbegreppen hänger samman.⁹ Likviditeten däremot lämnas opåverkad då ingen utbetalning sker. Tidigare uppsatser har gett förslag på fortsatt forskning om goodwillposten i en konjunkturedgång. Resultatet av en sådan undersökning skulle kunna ge en inblick i hur företag hanterar den nya friare regleringen, där bedömningar i stor utsträckning ligger till grund för eventuella nedskrivningar av goodwill.

Denna uppsats kommer att behandla vilka effekter den nya regleringen IFRS 3 har på goodwillposten under en konjunkturedgång. Undersökningen utförs under våren 2009 i en tid då det ekonomiska klimatet har påverkats av en finanskris. Svenska företag har stått inför stora nedskärningar, inte minst inom industribranschen. Intresset för en undersökning av goodwillposten och eventuella nedskrivningar efter en konjunkturedgång bör sannolikt vara stort. 2008 är det första året efter införandet av IFRS 3 då konjunkturen vänt nedåt. Tidsmässigt är det därför första gången en sådan här undersökning kan genomföras.

1.2 Problemdiskussion

Hanteringen av goodwillposten är en problematisk frågeställning.¹⁰ Hur denna post lämpligen bör behandlas finns det skiftande åsikter om. En av de stora frågeställningarna är huruvida avskrivning eller nedskrivning av goodwill är att föredra.

I enlighet med IFRS 3 skall företagen varje år genomföra nedskrivningsprövning.¹¹ Resultatet av denna prövning, det vill säga om det beslutas att skriva ned goodwillposten eller ej, får konsekvenser för resultat- och balansräkningens utseende. Detta i sin tur ger en effekt på nyckeltalen. Företag har ofta incitament att visa upp ett högt resultat gentemot investerare. Då nedskrivning av goodwill inte får återföras får det stora konsekvenser för företagen.¹²

⁶ Gauffin, Nilsson. Rörelseförvärv enligt IFRS 3, Balans Nr 8-9/2007

⁷ Törning, Eva. Avskrivning av goodwill, Balans

⁸ Gustafsson och Rodin. www.ey.com/global/content.nsf/Sweden/Pressmeddelande_090305, Hämtad 6/4 -09

⁹ Smith, Dag. Redovisningens språk

¹⁰ Sundgren, et al. Internationell redovisning Teori och Praxis

¹¹ IAS 36

¹² Smith, Dag. Redovisningens språk



Företagsledningen kan därför, i de fall de tror att värdeminskningen av goodwill endast är tillfällig, försöka undvika nedskrivning av goodwill. Företagets bedömningar och antaganden om framtiden har i stor utsträckning verkan på nedskrivningsprövningen. På grund av graden av bedömningar är revisorns roll betydande. Revisorn kontrollerar om företaget gjort acceptabla antaganden huruvida en nedskrivning bör genomföras eller inte.

Information om nedskrivningsprövningen, som måste ske årligen, måste anges i årsredovisningen.¹³ Nedskrivningsprövningen, lämnar stort utrymme för bedömningar. Bedömningar kan anses vara ett problem då jämförbarheten mellan företag kan försämrats. Även tillförlitligheten kan drabbas beroende på att det blir svårt för användarna att avgöra om nedskrivningsprövningens resultat är rättvisande eller inte.

I och med införandet av IFRS 3 bör goodwillposten vid förvärv ha minskat eftersom immateriella tillgångar numera skall separeras från goodwill i den mån det är möjligt. Detta får till följd att goodwillpostens andel numera minskar vid förvärv.¹⁴ Identifieringen av de immateriella anläggningstillgångarna är en bedömningsfråga. På vilka grunder denna bedömning vilar är svårt att utläsa i årsredovisningarna, då praxis för hur detta ska gå till saknas.¹⁵ På grund av restriktionen nytta kontra kostnad föreligger stora åtskillnader mellan företag avseende mängden resurser som företag är villiga att lägga på själva separationsprocessen.

Under de senaste åren har det förts en diskussion huruvida övergången från avskrivning till nedskrivning kan komma att leda till ökade fluktuationer av företagets resultat.¹⁶ Då inga löpande avskrivningar sker kan företagets resultat komma att vara förhållandevis högre under en högkonjunktur jämfört med den tidigare regleringen. Under en lågkonjunktur kan det däremot förekomma stora nedskrivningsbehov. Goodwillposten utgör ofta en stor del av balansräkningen vilket kan få stor negativ påverkan på resultatet.

Med föregående problemdiskussion i åtanke har följande övergripande problemformulering utformats:

Har införandet av IFRS 3 bidragit till att nedskrivningar av goodwill ökar under en konjunktur nedgång inom industribranschen?

¹³ Fagerström, Lundh. Internationella Redovisningsregler

¹⁴ Smith, Dag. Redovisningens språk

¹⁵ Gauffin, Nilsson. Rörelseförvärv enligt IFRS 3

¹⁶ Jansson, Thomas & Rynell, Thomas. IFRS innebär omfattande och väsentliga förändringar, Balans 8-9, 2004



För att kunna svara på detta samt även besvara om det föreligger skillnader mellan företag inom industribranschen beroende på olika faktorer använder författarna sig av följande kompletterande frågor:

- *Skiljer sig nedskrivning av goodwill åt inom industribranschen mellan åren 2007 och 2008?*
- *Föreligger det några skillnader gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagens storlek?*
- *Föreligger det några skillnader gällande nedskrivningar av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar?*
- *Föreligger det några skillnader gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagens P/B-tal?*

1.3 Syfte

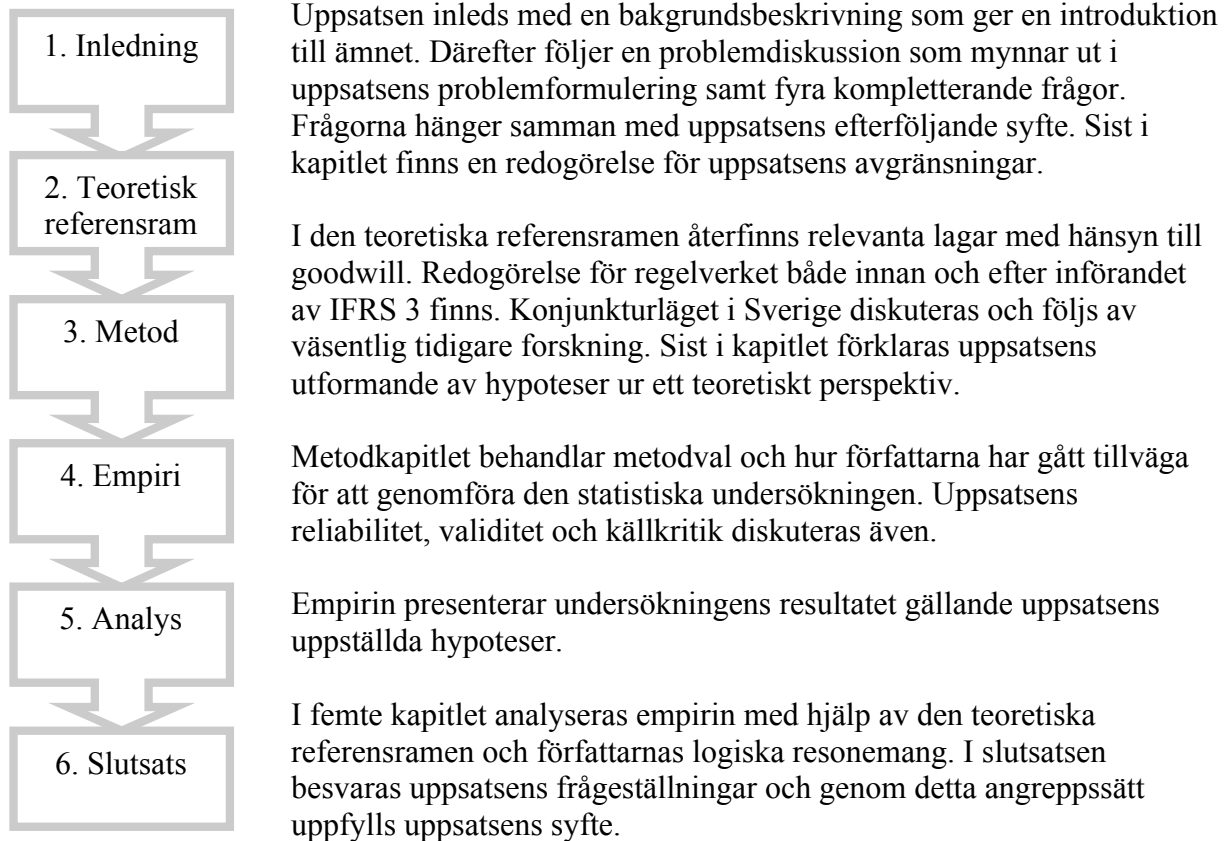
Syftet med denna uppsats är att undersöka om införandet av IFRS 3 har ökat nedskrivningarna av goodwill inom industribranschen i samband med en konjunktur nedgång. Vidare undersöks om det föreligger skillnader mellan företag inom industribranschen gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek, andelen goodwill av immateriella tillgångar eller företagets P/B-tal.

1.4 Avgränsningar

Uppsatsen undersöker industriföretag noterade på Stockholmsbörsens Small, Mid och Large Cap lista. Detta antal uppgår innan bortfallet till 67 företag. Vid undersökning huruvida skillnad föreligger mellan företag inom industribranschen gällande nedskrivning av goodwill avgränsar författarna sig till undersökning av företagsstorlek, andelen goodwill av immateriella tillgångar och företagets P/B-tal. Uppsatsen begränsas till att undersöka åren 2007 och 2008. Ett visst urval har gjorts bland industriföretagen. Företag med brutet räkenskapsår tas ej med i undersökningen då dessa skulle försämra jämförelsen mellan åren. Företag med brutet räkenskapsår och som därmed utgår från undersökningen är Addtech AB, B&B Tools AB, Morphic Technologies AB, Sintercast AB och Systemair AB. Företagen ABB och Transcom Worldwide S.A. har exkluderats av den anledningen att de inte har uppgett svenska kronor som redovisningsvaluta. Hexpol AB, Lamnhults Design Group AB, Loomis AB har utelämnats då de under 2007 har ingått i en koncern vilket gör att årsredovisningarna mellan åren inte är jämförbara. I populationen ingick två företag, CTT Systems AB och Uniflex AB, vilka inte har redovisat någon goodwill och därmed har utelämnats ur undersökningen. Undersökningens urval uppgår till 55 stycken företag.



1.5 Uppsatsens disposition





2. Teoretisk referensram

Kapitlet inleder med en definition av goodwill och följs sedan av en beskrivning av olika redovisningstraditioner. Reglering gällande goodwill både före och efter införandet av IFRS 3 återfinns sedan i kapitlet. Efter detta följer en redogörelse för de kvalitativa egenskaperna i finansiella rapporter och användarna av redovisningen. Information om konjunkturläget i Sverige och inom industribranschen finns därefter. Sist i kapitlet beskrivs bakomliggande debatt och forskning rörande nedskrivning av goodwill. Detta leder fram till författarnas val av hypoteser till uppsatsens statistiska undersökning.

2.1 Definition av Goodwill

Goodwill är en immateriell tillgång. Enligt IFRS 3 motsvarar goodwill den del av anskaffningsvärdet som överstiger det verkliga värdet för den förvärvade enhetens identifierbara nettotillgångar.¹⁷ Förvärvad goodwill ses som betalning för framtida ekonomiska fördelar som inte kan identifieras eller redovisas separat.¹⁸

2.2 Kontinental och anglosaxisk redovisningstradition

Inom redovisningen finns två dominerande redovisningstraditioner. Den första är den kontinentala traditionen som omfattas av de västeuropiska länderna förutom Storbritannien, Irland och Holland.¹⁹ Den andra utgörs av den anglosaxiska traditionen som innefattar Storbritannien, Irland, Holland och USA. Traditionerna har vuxit fram från olika civilrättsliga grunder. Kontinental redovisning bygger på romersk rätt, vilket innebär att samhället i stor utsträckning regleras av nedskrivna lagar.¹⁹ Anglosaxisk tradition härstammar från medeltidens England där nedskrivna lagar inte har varit lika betydande och samhället istället grundade sig på sedvanerätt. Detta har fått till följd att redovisningen inom den anglosaxiska traditionen i mindre omfattning styrs av lagar. Resultatet har blivit att korrekt redovisning inom de kontinentala länderna är redovisning som följer lagen. I de anglosaxiska länderna är redovisningen däremot korrekt om den är ”true and fair”, vilket förklaras senare i stycket.

Skillnader gällande ägarstrukturen har även gjort att de båda redovisningstraditionerna har utvecklats åt olika håll. Ägarna i de kontinentala länderna har främst utgjorts av Staten, banker och starka familjer. Ägandet i de anglosaxiska länderna har däremot varit fördelat över fler intressenter.¹⁹ I de anglosaxiska länderna har ägarna varit mindre betydande aktörer med begränsad insyn i bolagen. Detta har lett till ett ökat krav på objektiv kontroll i form av revision.

Utvecklingen inom den kontinentala traditionen har resulterat i en mer reglerad redovisning när det gäller formen, dvs. utseendet på resultaträkningen, balansräkningen och benämningar på poster.¹⁹ Vid värderingsfrågor däremot har de kontinentala länderna en mindre strikt

¹⁷ IFRS 3 - Rörelseförvärv, p. 51

¹⁸ IFRS 3 - Rörelseförvärv, p. 52

¹⁹ Smith, Dag. Redovisningens språk



reglering, vilket ökat redovisningsproducenternas utrymme för bedömningar. Anledningen till detta är att civillagstiftningen har angett ett högsta tillåtet redovisat värde och skattelagstiftningen ett lägsta värde. Då de flesta företag valt att redovisa enligt det lägsta möjliga värdet, för att senarelägga sina skatteutbetalningar, har skattelagstiftningen i stor utsträckning kontrollerat värderingen.

I de anglosaxiska länderna har redovisningens form reglerats friare. Värderingsfrågor å andra sidan har reglerats mer strikt på grund av en större frikoppling mellan redovisning och beskattning.¹⁹ Frikopplingen innebär att skattelagstiftningen inte satt en tydlig lägsta redovisningsmässig gräns vilket fått till följd att de amerikanska redovisningsprofessionerna utformat egna riktlinjer för vad som är "true and fair".²⁰ Då Storbritannien, vilket tillhör den anglosaxiska traditionen, gick med i EU influerade de den europeiska redovisningen genom att "true and fair" blev en överordnad princip inom EU. Den svenska Årsredovisninglagen fick därmed begreppet rättvisande bild. Olika länder tolkar detta begrepp på skiftande sätt. I Årsredovisningslagen förklaras begreppet genom att "*Innebörden av begreppet är att man i normalfallet ger en rättvisande bild om man följer lagar och kompletterande regler*".²¹ Andra länder tolkar begreppet rättvisande bild på ett annat sätt som gör att man vid redovisning kan frångå lagen för att ge en bättre ekonomisk bild av verkligheten.²⁰ I de anglosaxiska länderna, främst i USA, har redovisningen utvecklats till ett mer detaljerat regelverk än i de kontinentala länderna. Detta har sin förklaring i att kopplingen mellan redovisning och beskattning är svagare i USA samt att redovisningsfrågor i större omfattning leder till rättsliga tvister.²² IASB:s standarder överensstämmer med den anglosaxiska traditionens synsätt och standarderna är inspirerade av amerikanska FASB.²³ I och med Sveriges införande av IFRS 3 påverkas vi därför i högre grad än tidigare av den anglosaxiska traditionen.

2.3 Reglering innan införandet av IFRS 3

Tidigare än den första januari 2005, det vill säga innan införandet av IFRS 3, tillämpade svenska noterade bolag Årsredovisningslagen. Även Redovisningsrådets rekommendationer användes för att få förtydligande riktlinjer. Redovisningsrådets rekommendationer bygger ofta på standarder framtagna av IASB men de har omarbetats för att fungera bättre under svenska förhållanden.²⁴ Tidigare lagstiftning och i vissa fall intressanta, med hänsyn till denna uppsats, skillnader mellan den nya och den gamla lagstiftningen kommer att förklaras under nedanstående punkter.

²⁰ Smith, Dag. Redovisningens språk

²¹ Årsredovisningslagen 2 kap. 3 §

²² Falkman, Pär. Redovisningens teoretiska kaos Balans nr 4, 2004

²³ Smith, Dag. Redovisningens språk

²⁴ IAS/IFRS 2005 En jämförelse mellan Internationell Accounting Standards och Redovisningsrådets rekommendationer



2.3.1 Årsredovisningslagen

Enligt Årsredovisningslagen är det endast tillåtet att värdera tillgångar till anskaffningsvärdet.²⁵ I anskaffningsvärdet skall förutom inköpspriset utgifter hänförliga till förvärvet räknas med. IFRS 3 tillåter ibland värdering till verklig värde.²⁶ Detta är således en skillnad lagarna emellan.

Årsredovisningslagen uppger att nyttjandeperioden för immateriella tillgångar inte skall anses vara längre än fem år. Tillgångar med motiverad längre livstid kan dock redovisa en längre nyttjandeperiod. I detta fall skall emellertid motivering om rådande förhållande uppges i not.²⁷ Tidigare lagstiftning avviker i detta fall väsentligen från rådande IFRS 3, där goodwill inte längre skrivs av.

Skillnader föreligger även gällande nedskrivning av goodwill. Enligt Årsredovisningslagen skall en anläggningstillgång skrivas ned om den på balansdagen har ett lägre värde än det redovisade värdet. Då det inte längre finns skäl för nedskrivningen får denna återföras.²⁸ I enlighet med IFRS 3 genomförs varje år en nedskrivningsprövning av goodwill. Vid en eventuell nedskrivning får denna inte återföras.

2.3.2. Redovisningsrådets Rekommendationer

Redovisningsrådet har haft till uppgift att iordningställa rekommendationer och sprida information gällande redovisningsfrågor. Fr.o.m. den 1 januari 2005 tillämpar noterade bolag inte längre rådets rekommendationer.²⁹ Rådets rekommendationer, som bygger på tidigare utgivningar av IAS/IFRS, är anpassade efter den svenska Årsredovisningslagen och skattelagstiftningen.³⁰ Rekommendationer av intresse hänförliga till denna uppsats är RR 1:00 Koncernredovisning, RR 15 Immateriella tillgångar och RR 17 Nedskrivningar.

RR 1:00 Koncernredovisning uppger idag att rekommendationen inte gäller för företag med noterade värdepapper som upprättar koncernredovisning.³¹ Detta har sin naturliga förklaring i att dessa företag istället tillämpar IFRS 3. Enligt RR 1:00 skall goodwill tas upp till anskaffningsvärdet med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuell nedskrivning.³² Gällande avskrivning av goodwill anses den längsta nyttjandeperioden vara tjugo år, om inte annat kan visas. Goodwill ska skrivas av under den tid då posten beräknas inbringa ekonomiska fördelar för företaget.³³ Då nyttjandeperioden för goodwill skall bestämmas tas hänsyn till flera olika aspekter, som exempelvis förändringar gällande teknik, efterfrågan och

²⁵ ÅRL, 4 kap. 3 §

²⁶ IAS/IFRS 2005 En jämförelse mellan Internationell Accounting Standards och Redovisningsrådets rekommendationer

²⁷ ÅRL, 4 kap. 4 §

²⁸ ÅRL, 4 kap. 5 §

²⁹ Förord till Redovisningsrådets rekommendationer RR 1-RR 29

³⁰ IAS/IFRS 2005 En jämförelse mellan International Accounting Standards och Redovisningsrådets rekommendationer

³¹ Förord till Redovisningsrådets rekommendationer RR1-RR 29

³² RR 1:00 Koncernredovisning, p. 53

³³ RR 1:00 Koncernredovisning, p. 54



ekonomiska förhållanden.³⁴ Nyttjandeperioden provas årligen. Vid förändrade slutsatser skall periodens längd revideras.³⁵ RR 1:00 punkt 63 hänvisar till RR 17 Nedskrivningar då goodwillposten inte längre förväntas ge de framtida ekonomiska fördelar man redovisat. Denna rekommendation skiljer sig väsentligt från IFRS 3 där goodwill har en obegränsad nyttjandeperiod.

RR 15 Immateriella tillgångar grundar sig på den tidigare utgivna IAS 38 Intangible Assets, vilken fanns redan innan införandet av IFRS 3. Enligt RR 15 värderas tillgångar efter anskaffningstidpunkten till anskaffningsvärdet.³⁶ Värdering till verkligt värde, vilket är möjligt enligt IFRS 3, är inte tillåtet.³⁷ Med stöd av RR 15 antas immateriella tillgångars nyttjandeperiod inte överstiga, om inte detta kan visas, tjugo år.³⁸ Vid längre avskrivningstid skall denna förklaras. RR 17 Nedskrivningar grundar sig på IAS 36 Impairments of Assets.³⁹

2.4 IASB

International Accounting Standards Board, IASB, är en oberoende europeisk stiftelse som är verksam med att utfärda redovisningsstandarder. Dessa ska harmonisera redovisningen mellan länder.⁴⁰ Stiftelsen består av 14 medlemmar, vilka härstammar från nio olika länder. Medlemmarnas bakgrund varierar, men tillsammans arbetar de för att ta fram fungerande redovisningsstandarder.⁴¹ Det utmärkande syftet med stiftelsen är att skapa enhetliga redovisningsstandarder vilka ska kunna tillämpas i olika länder.⁴² IASB:s framarbetade standarder heter IAS, International Accounting Standards, eller IFRS, International Financial Reporting Standards. Skillnaden dem emellan beror enbart på tidpunkten då de är utfärdade. Den tidigare varianten, IAS, utfärdades tidigare än i juli 2003 och IFRS utfärdades följaktligen efter detta datum.⁴³ IASB:s regler är tänkta att användas som rekommendationer. Den amerikanska motsvarigheten till IASB heter FASB. En skillnad dem emellan är att de amerikanska standarderna är mer detaljerade.⁴⁴ Detta har sin grund i att det är betydligt vanligare att revisionsbyråer utsätts för rättslig prövning i USA än vad det är i Europa.⁴⁵ Av denna anledning efterfrågar amerikanska revisorer tydligare riktlinjer.

2.5 Införandet av IFRS 3

2001 infördes två nya standarder rörande företagsförvärv, goodwill och immateriella tillgångar av amerikanska FASB. De namngavs FAS 141, Business Combinations och FAS 142, Goodwill and Other Intangibles. I och med införandet av USA:s nya standarder kom

³⁴ RR 1:00 Koncernredovisning, p. 58

³⁵ RR 1:00 Koncernredovisning, p. 64

³⁶ RR 15, p. 63

³⁷ IAS 38, p. 72

³⁸ RR 15, p.64

³⁹ RR 17 Nedskrivningar, p. 1

⁴⁰ Lönnqvist, Rune. Årsredovisning i koncerner

⁴¹ IASB, www.iasb.org/About+Us/About+the+IASB/About+the+IASB.htm

⁴² Schiller, Fagerström & Lundh. Assets in financial reporting

⁴³ Lönnqvist, Rune. Årsredovisning i koncerner

⁴⁴ Internationella redovisningsregler (IAS) med ett svenskt perspektiv

⁴⁵ Smith, Dag. Redovisningens språk



frågan upp huruvida det vore lämpligt att även europeiska IASB skulle ge ut nya standarder. Detta resulterade år 2004 i IFRS 3, Business Combinations. På svenska namngavs standarden Rörelseförvärv. Standarden behandlar redovisning av företagsförvärv.⁴⁶ Standarden har inneburit att europeiska IASB närmast sig amerikanska FASB alltmer, vilket är ett steg i rätt riktning med tanke på önskan om ett övergripande internationellt redovisningssystem. Enhetliga regler ökar jämförbarheten både mellan länder och mellan företag. Därmed underlättas användningen av redovisningssystem i dagens alltmer globaliserade samhälle. Inom EU har beslutet tagits att från och med den första januari 2005 ska alla noterade koncerner tillämpa IFRS 3. Beslutet utgörs av en EU-förordning vilket får till följd att ländernas nationella lagar tvingas ge vika för EU:s bestämmelser.⁴⁷

Syftet med IFRS 3 är att ange hur den finansiella rapporteringen skall utformas då ett företag utför ett rörelseförvärv.⁴⁸ IFRS 3 har ersatt IASB:s tidigare standard IAS 22 Företagsförvärv och samgåenden samt SIC-tolkningarna 9, 22 och 28.⁴⁹ Jämfört med tidigare lagar har införandet av IFRS 3, Business Combinations, inneburit åtskilliga förändringar, främst inom koncernredovisningen. Anledningen till att koncernredovisningen har utsatts för stora förändringar är att den nya standarden främst inriktar sig på aktieägare och investerare.

Nedan följer väsentliga skillnader som den nya standarden har inneburit:

- Enligt IAS 22, vilket var föregångaren till IFRS 3, fick poolningsmetoden tidigare tillämpas vid företagsförvärv.⁵⁰ Enligt poolningsmetoden uppkommer ingen goodwill eftersom inget anskaffningsvärde beräknas. Istället redovisas endast respektive företags tillgångar och skulder till de värden som återfinns i deras balansräkningar.⁵¹ Enligt IFRS 3 skall endast förvärvsmetoden, som beskrivs längre fram, tillämpas vid alla företagsförvärv. Förvärvsmetoden anses fördelaktig då tillgångar och skulder värderas till marknadsvärdet.⁵²
- Enligt IAS 22 aktiverades goodwill och skrevs sedan av årligen. Linjär avskrivning tillämpades ofta.⁵³ Numera skrivs goodwill inte av. Istället föreligger nedskrivningsprövning minst en gång per år.⁵⁴
- I och med införandet av IFRS 3 skall immateriella tillgångar i större utsträckning än tidigare identifieras och separeras från goodwill. Detta hör samman med att de identifierade posterna ska behandlas på ett lämpligt sätt då goodwill inte längre skrivs av.⁵⁵ Även övervärden skall enligt IFRS 3 hänföras till immateriella tillgångar. Denna separering var inte lika viktig enligt den äldre regleringen RR 1:00, vilket därför ledde till att fler övervärden hänfördes till goodwill.

⁴⁶ Deloitte, www.deloitte.com/dtt/section_node/0,1042,sid%253D86023,00.html

⁴⁷ Lönnqvist, Rune. Årsredovisning i koncerner

⁴⁸ IFRS 3 – Rörelseförvärv, p. 1

⁴⁹ IFRS 3 – Rörelseförvärv, p. 86

⁵⁰ Deloitte, Business combinations, A guide to IFRS 3

⁵¹ RR 1:00 Koncernredovisning, p. 84,85

⁵² Deloitte, Business combinations, A guide to IFRS 3

⁵³ Schiller, Fagerström & Lundh. Assets in financial reporting

⁵⁴ Deloitte, Business combinations, A guide to IFRS 3

⁵⁵ Deloitte, Business combinations, A guide to IFRS 3



2.5.1 Förvärvsmetoden

Förvärvsmetoden tillämpas vid ett koncernbokslut. Genom denna metod kan värdet på förvärvad goodwill fastställas. Enligt förvärvsmetoden tas dotterbolagets samtliga tillgångar och skulder, oavsett om moderbolaget äger samtliga aktier eller ej, med i koncernredovisningen.⁵⁶ Enligt IFRS 3 – Rörelseförvärv skall som tidigare nämnts endast förvärvsmetoden tillämpas vid rörelseförvärv.⁵⁷ Vid tillämpning av förvärvsmetoden summeras moderbolagets poster med motsvarande poster hos dotterbolaget.⁵⁸ Förvärvsmetoden är uppdelad i tre steg:⁵⁹

1. Identifiera förvärvaren
2. Beräkna anskaffningsvärdet för rörelseförvärvet
3. Fördela, vid förvärvstidpunkten, anskaffningsvärdet för ett rörelseförvärv på förvärvade tillgångar och övertagna skulder samt eventalförpliktelser.

Identifiering av förvärvaren må tyckas vara en simpel uppgift, men i samband med komplicerade rörelseförvärv kan det ibland vara svårt att identifiera förvärvaren.⁶⁰ Det företag som får bestämmande inflytande över de andra företagen anses vara förvärvaren.⁶¹ Förvärvsmetoden utgår från förvärvarens ståndpunkt och därför är det av betydelse att en förvärvare kan identifieras.⁶²

Det andra steget i förvärvsmetoden innebär att anskaffningsvärdet för rörelseförvärvet skall beräknas. De kostnader som är hänförliga till rörelseförvärvet tas med i beräkningarna. Anskaffningsvärdet utgör det på balansdagen verkliga värdet för erhållna tillgångar, övertagna skulder och summan för egna kapitalinstrument, som förvärvaren fått i utbyte mot bestämmande inflytande över den förvärvade enheten.⁶³

Inom det sista steget i förvärvsmetoden skall anskaffningsvärdet fördelas ut på de olika tillgångarna, skulderna och eventalförpliktelserna. Vid förvärvstidpunkten uppgår anskaffningsvärdet då till verkligt värde. Tillgångar som sannolikt kommer att leda till ekonomiska fördelar för förvärvaren redovisas separat, liksom skulder vilka sannolikt kommer att leda till ett utflöde av resurser. Immateriella tillgångar och eventalförpliktelser skall redovisas då värdet kan uppskattas på ett tillförlitligt sätt.⁶⁴ Huruvida denna uppskattning anses vara tillförlitlig eller ej återfinns vägledning om i IAS 38.

Då alla stegen i förvärvsmetoden har tillämpats kan förvärvad goodwill fastställas. Den del av anskaffningsvärdet som återstår efter att tillgångar, skulder och eventalförpliktelser har

⁵⁶ Lönnqvist, Rune. Årsredovisning i koncerner

⁵⁷ IFRS 3, punkt 14

⁵⁸ Lönnqvist Rune. Årsredovisning i koncerner

⁵⁹ IFRS 3, punkt 16

⁶⁰ Deloitte, Business combinations, A guide to IFRS 3, www.deloitte.com/dtt/cda/doc/content/a%20guide%20to%20IFRS%203_business%20combinations.pdf

⁶¹ IFRS 3, punkt 17

⁶² IFRS 3, punkt 18

⁶³ IFRS 3, punkt 24 a,b

⁶⁴ IFRS 3, punkt 37



redovisats utgör residualen goodwill.⁶⁵ I förvärvskalkylen, vilken upprättas i samband med förvärvsmetoden, hänförs även övervärden till olika tillgångar. Då det verkliga värdet för dotterbolagets tillgångar överstiger det redovisade värdet fördelas övervärdena ut på respektive tillgång.⁶⁶ Återstoden av övervärden efter fördelning hänförs till goodwill.

Enligt IFRS 3 punkt 51 skall förvärvaren:

”Redovisa den goodwill som uppkommer i ett rörelseförvärv som en tillgång, och värdera denna goodwill till dess anskaffningsvärde, som motsvarar den del av anskaffningsvärdet som överstiger det verkliga värdet netto för den förvärvade andelen av den förvärvade enhetens identifierbara tillgångar, skulder och eventalförpliktelser som redovisats i enlighet med punkt 36.”

Punkt 36 behandlar fördelningen av anskaffningsvärdet vid ett rörelseförvärv.⁶⁷

Vidare anges i IFRS 3 punkt 52 att:

”Goodwill som förvärvas i ett rörelseförvärv kan ses som en betalning för framtida ekonomiska fördelar som inte går att enskilt identifiera och inte heller att redovisa separat.”

2.5.2 IAS 36 Nedskrivningar

De företag som tillämpar IFRS 3 skall vid nedskrivning av goodwill följa regleringen IAS 36. Nedan följer inledningen till standarden där syftet förklaras:

*”Syftet med denna standard är att beskriva de metoder som ett företag skall använda för att säkerställa att dess tillgångar inte redovisas till ett högre värde än återvinningsvärdet...”*⁶⁸

Enligt standarden skall en nedskrivning ske då det redovisade värdet för en tillgång överstiger återvinningsvärdet. Vidare definieras en tillgångs återvinningsvärde som det högsta av dess verkliga värde minus försäljningskostnaderna och dess nyttjandevärde. Skulle återvinningsvärdet vara lägre än det redovisade värdet skrivs värdet på tillgången ned till återvinningsvärdet. Nedskrivningen minskar årets resultat och därmed även det egna kapitalet enligt kongruensprincipen.

En tillgångs verkliga värde minus försäljningskostnader innebär det pris en kunnig och oberoende part, med ett intresse för att transaktionen genomförs skulle vara beredd att betala, efter avdrag för försäljningskostnader.⁶⁹ Detta kan enligt Smith ses som *”ett nutida försäljningsvärde, som skall spegla marknadens värdering på balansdagen”*.⁷⁰ Enligt punkt 25 erhålls det bästa uttrycket för verkligt värde då ovanstående krav uppfylls samt att det finns

⁶⁵ IFRS 3, p.53

⁶⁶ Lönnqvist, Rune. Årsredovisning i koncerner

⁶⁷ IFRS 3, p. 36

⁶⁸ IAS 36, punkt 1

⁶⁹ IAS 36 punkt 27

⁷⁰ Smith, Dag. Redovisningens språk



ett bindande kontrakt.⁷¹ Nyttjandevärdet beräknas som en nuvärdesberäkning av de framtida kassaflöden tillgången uppskattas ge upphov till i den löpande verksamheten.⁷² Diskonteringsräntan bör motsvara företagets avkastningskrav för liknande investeringar och kan bestämmas utifrån marknadsmässiga avkastningskrav för liknande investeringar eller genom den genomsnittliga kapitalkostnaden för noterade företag.

Förvärvad goodwill skall, enligt IAS 36 punkt 80, från och med förvärvstidpunkten fördelas på förvärvarens kassagenererande enheter eller grupp av enheter som förväntas tillgodoräkna sig synergieffekter.⁷³ En kassagenererande enhet skall i stort sett vara självständig och inte vara beroende av andra tillgångar för att kunna tillgodoräkna sig sina inbetalningar. Standarden ser ej helt strikt på att enheten skall vara helt självständig då tillgångar som goodwill och andra gemensamma tillgångar, som återfinns i exempelvis forskningsavdelningar eller huvudkontor, är svåra att fördela. Detta mindre strikta förhållningssätt är nödvändigt då den kassagenererande enheten i annat fall ofta skulle sammanfalla med företaget som helhet. I praktiken kan enheterna delas upp efter företagets olika segment, divisioner eller dotterbolag.⁷⁴ I de fall då synergieffekterna bidrar med kassaflöden för flera kassagenererande enheter och därmed inte kan fördelas mellan dessa på ett tillförlitligt sätt allokeras goodwill till en grupp av kassagenererande enheter.⁷⁵

En nedskrivningsprövning skall genomföras årligen och alltid vid de fall då det finns tecken på att goodwill kan behöva skrivas ned. Den årliga nedskrivningsprövningen hos enheten kan genomföras vid vilken tidpunkt som helst under året. Prövningen måste dock ske konsekvent vid samma tidpunkt varje år. Däremot tillåter standarden att tidpunkten för prövningar mellan olika kassagenererande enheter kan variera.⁷⁶ För att undersöka om indikation till nedskrivning föreligger skall företaget ta hänsyn till åtminstone nedanstående externa och interna parametrar.⁷⁷

Externa informationskällor

- *Om tillgångens marknadsvärde minskat betydandent.*
- *Om betydande förändringar gällande marknadsförutsättningar, teknologi eller den juridiska eller ekonomiska omgivningen sker.*
- *Om marknadsräntorna eller marknadens avkastningskrav har förändrats under perioden.*
- *Om företagets redovisade eget kapital överstiger börsvärdet.*

⁷¹ IAS 36 punkt 25

⁷² IAS 36 punkt 31

⁷³ IAS 36 punkt 80

⁷⁴ Schiller, Fagerström, Lundh. Assets in financial reporting

⁷⁵ IAS 36 punkt 81

⁷⁶ IAS 36 punkt 96, Schiller, Fagerström, Lundh. Assets in financial reporting

⁷⁷ IAS 36 punkt 12



Interna informationskällor

- *Tillgången är föråldrad.*
- *Det har skett en betydande förändring som får till följd att tillgången inte kan utnyttjas på samma sätt som tidigare eller inte alls.*
- *Tillgångens avkastning är lägre eller kommer att bli lägre än vad som prognostiserats.*

Om företaget skriver ned goodwillvärdet får det i efterföljande perioder inte ske någon återföring även i de fall då återvinningsvärdet ökat.⁷⁸ Detta innebär att en nedskrivning till följd av en konjunkturedgång inte får återföras om de framtida vinsterna återkommer under en konjunkturuppgång.⁷⁹ Enligt IAS 36 punkt 125 i standarden förklaras detta genom att ökningen av återvinningsvärdet efter nedskrivningen sannolikt är internt upparbetad goodwill, vilket inte är tillåtet att redovisa enligt standarden.

2.5.3 IAS 38 Immateriella tillgångar

Den reviderade IAS 38 Intangible Assets kom i samband med IFRS 3 och ersatte RR 15 Immateriella tillgångar för noterade koncerner. Standarden behandlar immateriella tillgångar, dit bland annat goodwill hör. För att en tillgång skall klassas som immateriell ska den vara identifierbar, icke-monetär samt vara utan fysisk form.⁸⁰ En tillgång är identifierbar då den är avskiljbar och den har uppkommit till följd av ett kontrakt eller andra legala rättigheter.⁸¹

För att företaget i fråga ska kunna se tillgången som en resurs förväntas tillgången innebära framtida ekonomiska fördelar, den kontrolleras av företaget samt den har uppkommit som en följd av inträffade händelser.⁸² För att ta upp en immateriell tillgång i balansräkningen måste två erkännandekriterier vara uppfyllda. Dessa är att tillgången ska kunna ge företaget framtida ekonomiska fördelar samt att anskaffningsvärdet, vilket är det värde tillgången initialt tas upp till, ska kunna beräknas på ett tillförlitligt sätt.⁸³ Då en tillgång inte uppfyller ovanstående krav för att räknas som en immateriell tillgång eller inte bör aktiveras som en sådan i balansräkningen ska utgifterna för denna istället tas upp som en kostnad.⁸⁴ I samband med ett separat förvärv kan anskaffningsvärdet uppskattas i och med att ett pris har betalats för en tillgång. Då köparen har gjort ett aktivt val att köpa en tillgång anses även kravet på förväntan om framtida ekonomiska fördelar vara uppfyllt. Följaktligen kan tillgången i detta fall aktiveras i balansräkningen.

På vilket sätt en immateriell tillgång har uppkommit påverkar behandlingen av denna i företaget. Internt upparbetade immateriella tillgångar så som goodwill och varumärken aktiveras inte i balansräkningen.⁸⁵ Detta har sin förklaring i svårigheten att avskilja de

⁷⁸ IAS 36 punkt 124

⁷⁹ Lönnqvist, Åke. Årsredovisning i koncerner

⁸⁰ IAS 38, p. 8

⁸¹ IAS 38, p. 12

⁸² IAS 38, p. 8

⁸³ IAS 38, p. 21

⁸⁴ IAS 38, p. 10

⁸⁵ IAS 38, p. 48,63



separata kostnaderna hänförliga till tillgången. Internt upparbetad goodwill är svår att identifiera och de hänförliga kostnaderna är svåra att uppskatta. Denna tillgång har inte heller tillkommit genom ett avtal eller kan kontrolleras.⁸⁶ Internt upparbetad goodwill kommer dock troligen att ge framtida ekonomiska fördelar, men hur de kommer att ta sig uttryck är svårt att veta.

När en tillgång anskaffas, som en del av ett rörelseförvärv, är situationen dock en annan. Vid ett företagsförvärv kan anskaffningsvärdet i form av inköpspriset tillämpas. Detta innebär att verkligt värde utgör anskaffningsvärdet vid förvärv. I och med förvärvet förväntar sig köparen framtida ekonomiska fördelar vilket gör att de två erkännandekriterierna för att aktivera en tillgång i balansräkningen har uppfyllts.⁸⁷ IAS 38 behandlar inte hur goodwill redovisas vid ett rörelseförvärv.⁸⁸ Redogörelse för detta återfinns istället i IFRS 3. I denna uppsats återfinns förklaringen under stycke 2.5.1 Förvärvsmetoden.

Efter det första redovisningstillfället, då anskaffningsvärdet används, kan immateriella tillgångar värderas antingen med hjälp av anskaffningsvärdemetoden eller också omvärderingsmetoden.⁸⁹ Vid omvärderingsmetoden används verkligt värde vid omvärderingstidpunkten. För att kunna fastställa det verkliga värdet på tillgången ska det finnas en aktiv marknad.⁹⁰ Det är sällsynt att aktiva marknader förekommer för immateriella tillgångar.⁹¹

Immateriella tillgångars nyttjandeperiod kan vara antingen begränsad eller obegränsad.⁹² Vid begränsade nyttjandeperioder skall periodens längd bestämmas och avskrivning skall ske.⁹³ Immateriella tillgångar med obegränsad nyttjandeperiod skall i likhet med goodwill inte skrivas av.⁹⁴

2.6 Kvalitativa egenskaper i finansiella rapporter

IASB:s föreställningsram handlar om begrepp och grundprinciper för utformning av finansiella rapporter.⁹⁵ Föreställningramen innehåller bland annat de kvalitativa egenskaperna. Med hjälp av dessa egenskaper blir informationen i finansiella rapporter användbar för användarna.⁹⁶

⁸⁶ IAS 38, p. 49

⁸⁷ IAS 38, p. 33

⁸⁸ IAS 38, p. 3

⁸⁹ IAS 38, p. 72

⁹⁰ IAS 38, p. 75

⁹¹ IAS 38, p. 78

⁹² IAS 38, p. 88

⁹³ IAS 38, p. 97

⁹⁴ IAS 38, p. 107

⁹⁵ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 1

⁹⁶ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 24



2.6.1 Relevans

Relevans i redovisningen uppnås då informationen är användbar för intressenter såsom ägare, kreditgivare och skattemyndigheter för beslutsfattande.⁹⁷ Om redovisningen har hög prognos- och återföringsrelevans ökar användbarheten för beslut.⁹⁸ Då prognosrelevans uppnås kan investerare nyttja redovisningen för att göra prognoser för företaget.

Återföringsrelevans innebär att redovisningen är användbar för att undersöka hur utfallet blev. Oavsett hur prognosen ser ut är det av betydelse för prognosmakare att jämföra sina prognoser med utfallet och på detta sätt iakttä om redovisningen har hög återföringsrelevans. För att redovisning skall vara relevant krävs att minimikraven begriplighet och aktualitet uppfylls.⁹⁹ En förutsättning för att redovisningen skall vara användbar för beslut är att den är begriplig för användaren. Minimikravet aktualitet innebär att extern information inte skall lämnas ut för sällan och inte heller ges ut för lång tid efter redovisningsperiodens slut.

2.6.2 Jämförbarhet

Jämförbarhet kan uttrycka sig i två olika former, antingen jämförbarhet mellan företag eller jämförbarhet av ett företag över tiden.¹⁰⁰ För att redovisningen skall vara användbar för investerare, vilka vill göra lönsamma val gällande placeringar av sitt kapital, krävs det att det går att jämföra exempelvis olika räntabilitetsmått mellan företag. En hög jämförbarhet ökar användbarheten för beslut och därmed även validiteten. För att jämförbarhet skall uppnås i strikt bemärkelse bör lika händelser och tillstånd redovisas på samma sätt.¹⁰¹ En friare tolkning innebär att intressenter vet vilka värderingsregler företagen utgår ifrån.

Jämförbarhet innefattar också jämförbarhet över tiden för ett enskilt företag. Även här betyder det att lika händelser och tillstånd skall redovisas på samma sätt.¹⁰² Investerare skall när de gör sina prognoser kunna lita på att värderingsregler i så stor utsträckning som möjligt är kontinuerliga över åren. En anledning till att företagens värderingsregler ändras över åren kan vara att företaget måste anpassa sig till nya lagar och standarder.

2.6.3 Tillförlitlighet

Under punkt 31 och 32 i IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter förklaras den kvalitativa egenskapen tillförlitlighet. Egenskapen innebär att användare ska kunna lita på innehållet i de finansiella rapporterna. Informationen ska inte vara vinklad eller innehålla felaktigheter. Vid osäkra poster skall en bedömning göras huruvida det är lämpligt att aktivera dem i rapporten eller inte. Begrepp som i föreställningsramen kopplas samman med tillförlitlighet är korrekt bild, innebörd och form, neutralitet, försiktighet och fullständighet.

⁹⁷ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 26

⁹⁸ Smith, Dag. Redovisningens språk

⁹⁹ Smith, Dag. Redovisningens språk

¹⁰⁰ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 39

¹⁰¹ Smith, Dag. Redovisningens Språk

¹⁰² IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 39



Korrekt bild innebär att transaktioner ska återges på ett korrekt sätt. På detta sätt försöker man på bästa sätt uppnå en verklighetsnära finansiell rapportering. Vilka mätmetoder som bör tillämpas och hur man lämpligen ska presentera olika tillgångar är svårigheter förknippade med önskan om att uppges en korrekt bild. Som ett exempel i föreställningsramen nämns just problematiken med att sätta ett värde på internt upparbetad goodwill.¹⁰³

Innebörd och form behandlar frågeställningen huruvida det i vissa fall är lämpligare att redovisa den ekonomiska innebörden av en transaktion, än den juridiska formen. På detta sätt avspeglas värdet av transaktionen och den finansiella rapporteringen blir mer tillförlitlig.¹⁰⁴ Som tidigare nämnts skall innehållet i de finansiella rapporterna inte heller vara vinklad. Informationen bör vara neutral och därmed även tillförlitlig.¹⁰⁵

Försiktighet är kopplad till tillförlitlighet. Försiktighetsprincipen innebär att tillgångar värderas lågt och skulder värderas högt. Detta leder till att de finansiella rapporterna inte överskattas. Samtidigt är neutraliteten viktig vilket gör att omotiverade avsättningar eller reserveringar inte tillåts. På liknande sätt ska tillgångar inte värderas alltför lågt och skulder inte heller alltför högt. Värderingen blir en bedömningsfråga. Då mycket osäkerhet är förknippat med upprättandet av finansiella rapporter blir delgivande av information en viktig del av försiktigheten.¹⁰⁶ I och med införandet av IFRS 3 har försiktigheten fått stå tillbaka en del jämfört med tidigare svensk lagstiftning, där försiktighet har varit en viktig egenskap. Värdering till verkligt värde, enligt IFRS 3, går exempelvis emot försiktighetsprincipen.

Genom att upprätta en fullständig finansiell rapport ökar tillförlitligheten. Beaktande måste dock tas till kostnaderna kontra nyttan kopplade till upprättandet av en rapport. Överflödiga information kan förvirra användaren och därför är det viktigt att det är väsentlig information som skall försöka uppnås.¹⁰⁷

2.6.4 Begriplighet

Finansiella rapporter skall vara begripliga för användarna enligt IASB:s föreställningsram. Informationen behöver dock inte vara övertydlig då användarna förutsätts besitta viss kunskap om affärsverksamhet, ekonomi och redovisning samt att de även är villiga att studera informationen. Komplicerad information skall, då den är relevant, finnas med i finansiella rapporter även om risken föreligger att informationen är svår för användarna att förstå.¹⁰⁸

2.6.5 Restriktionen nytta/kostnad

Hänsyn tas i föreställningsramen till restriktionen nytta/kostnad. För att information ska uppges måste kostnaden för att inbringa den vara lägre än nyttan. Uppskattningen av kostnaderna, men framförallt uppskattningen av nyttan, kan vara problematisk. Hur denna uppskattning görs är en bedömningsfråga. Det är av vikt att användare och normsättare informeras om problematiken nytta kontra kostnad.¹⁰⁹

¹⁰³ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 33,34

¹⁰⁴ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 35

¹⁰⁵ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 36

¹⁰⁶ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 37

¹⁰⁷ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 38

¹⁰⁸ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 25

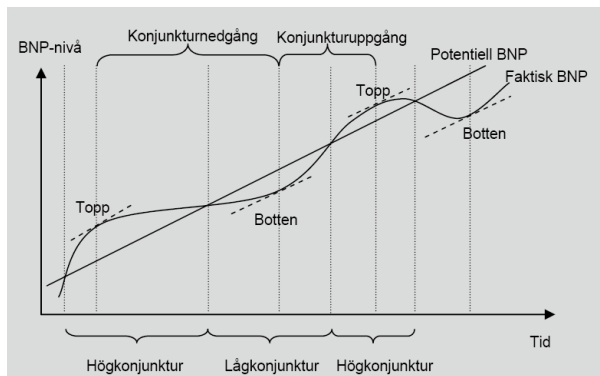
¹⁰⁹ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 44

2.7 Användare av redovisningen

Externa finansiella rapporter är till för att tillgodose användargrupperns informationsbehov. Olika grupper har varierande informationsbehov, vilket försvårar för producenterna av redovisningen.¹¹⁰ Användare av redovisningen är investerare, anställda, långivare, leverantörer, kreditgivare, kunder, statliga myndigheter och samhället i övrigt.¹¹¹ Investerare är en särskilt viktig grupp för företagen eftersom de tillför riskkapital. Denna grupp efterfrågar således information, som även andra användargrupper har nytta av.¹¹² Med hjälp av redovisningen kan investerare bedöma hur företagsledningen skött företaget samt utvärdera om de vill sälja eller köpa företagets aktier.¹¹³

2.8 Konjunkturläget under 2007 och 2008

Ekonomiska förhållanden och förutsättningar skiftar mellan olika tidpunkter. Ibland är de ekonomiska förutsättningarna gynnsamma för ett land och dess företag medan förhållandena vid andra tidpunkter är betydligt sämre. Ekonomins hög- och lågkonjunkturer formar tillsammans konjunkturcykler. Terminologin låg- respektive högkonjunktur används flitigt även om det ofta är svårt att veta vilket tillstånd ekonomin verkligen befinner sig i. BNP mäter värdet av en nations produktion av varor och tjänster under en viss tid.¹¹⁴ BNP på lång sikt utgörs av BNP-trenden. BNP-trendens nivå motsvarar BNP vid full sysselsättning vilket även kallas potentiell BNP. Rådande konjunktur beror på den ekonomiska aktiviteten i förhållande till denna trend.¹¹⁵ För att mäta den ekonomiska aktiviteten använder man sig ofta av BNP.¹¹⁶ Beräkning av potentiell BNP är svårt. På grund av detta är det ofta svårt att avgöra om ekonomin befinner sig i låg- eller högkonjunktur. Det är även svårt att veta hur stark rådande konjunktur är.¹¹⁶



Bilden visar konjunkturförloppet. Då faktiskt BNP överstiger potentiell BNP befinner sig ekonomin i högkonjunktur. På motsvarande sätt råder lågkonjunktur då faktiskt BNP understiger potentiell BNP.¹¹⁶

¹¹⁰ Smith, Dag. Redovisningens språk

¹¹¹ IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 9

¹¹² IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, p. 10

¹¹³ Smith, Dag. Redovisningens språk

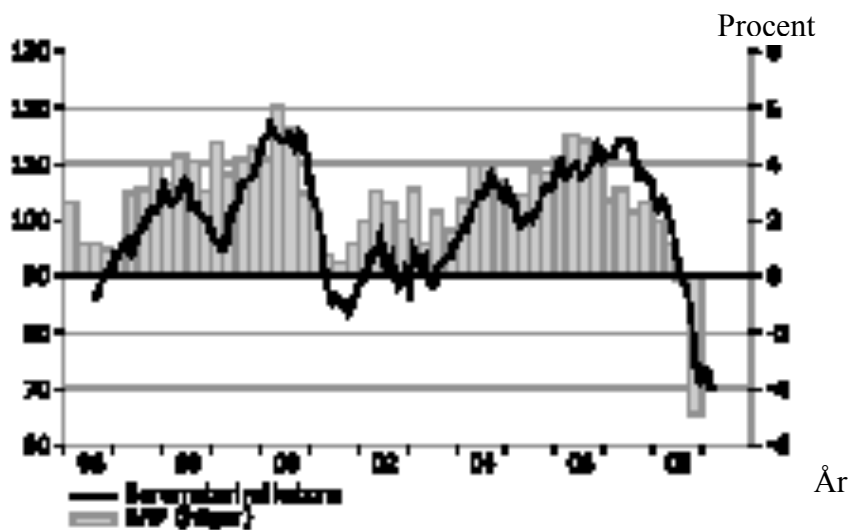
¹¹⁴ Fregert, Jonung. Makroekonomi Teori, Politik & Institutioner

¹¹⁵ Fregert, Jonung. Makroekonomi Teori, Politik & Institutioner

¹¹⁶ Konjunkturinstitutet, www.konj.se/download/18.a939951052f778435800010650/2_ruta_Juni05.pdf

Lågkonjunktur brukar även kännetecknas av arbetslöshet, minskad produktion och pessimism hos näringslivet och allmänheten.¹¹⁷ Konjunkturinstitutet, som arbetar för finansdepartementet med att analysera den ekonomiska utvecklingen, och Statistiska Centralbyrån, som är en förvaltningsmyndighet som arbetar på uppdrag av regeringen, har tillgång till statistiskt material gällande konjunkturen.¹¹⁸ Konjunkturinstitutet använder siffrorna för att bilda prognoser.¹¹⁹ Genom att analysera dessa myndigheters siffror erhålls en bild av skillnaderna mellan åren 2007 och 2008.

Konjunkturinstitutets skrift Konjunkturläget från våren 2009 visar på flertalet olika sätt att ekonomin i Sverige försämrades under 2008, jämfört med 2007. I bilagorna ett till och med sex återfinns flera diagram framtagna av konjunkturinstitutet vilka visar på försämringar under 2008 samt i vissa fall även prognoser för kommande år.



Källor: SCB och Konjunkturinstitutet¹²⁰

Under 2007 steg BNP med 2,6 procent. Diagrammet visar en klar försämring av ekonomin under 2008 jämfört med 2007. BNP minskade under 2008 med 0,2 procent och även barometerindikatorn, vilken demonstrerar hur företag och hushåll ser på den ekonomiska situationen, föll drastiskt. Den främsta anledningen till minskningen av BNP var en försämrad utrikeshandel.¹²¹ Eva Christina Horwitz skriver i *Aktuell Ekonomi* att ”*Slutet av 2008 kommer att gå till historien som en av de svagaste episoderna i modern historia. BNP-fallen var dramatiska i de flesta länder, inklusive Sverige*”.¹²²

¹¹⁷ Södersten, Bo. Makroekonomi och stabiliseringspolitik

¹¹⁸ Konjunkturinstitutet, www.konj.se/omki.4.2f48d2f18732142c7fff7286.html, Statistiska Centralbyrån, www.scb.se/Pages/List_250620.aspx

¹¹⁹ Fregert, Jonung. Makroekonomi Teori, Politik & Institutioner

¹²⁰ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget Mars 2009

¹²¹ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget Mars 2009

¹²² Horwitz, Eva Christina. *Aktuell Ekonomi*, Handelsbanken, s. 1



Under 2007 minskade arbetslösheten.¹²³ Mellan åren 2006 och 2007 ökade antalet anställda i Sverige med 89 000 personer. Även nettoomsättningen för svenska företag ökade kraftigt under 2007. Ökningen av nettoomsättningen under 2007 jämfört med föregående år, 2006, uppgick till 9,5 procent.¹²⁴

Sett till företagens utveckling under 2008 är siffrorna inte lika fördelaktiga. Under det andra halvåret av 2008 ökade arbetslösheten. Det var främst industrin som tvingades till oönskat varsel (se bilaga 1 figur 1).¹²⁵ Sysselsättningen under 2008 ökade endast med 0,9 procent, från att året innan ha ökat med 2,4 procent.¹²⁶ Konjunkturinstitutet har jämfört den rådande konjunkturedgången med krisen på 1990-talet. Enligt prognoser kommer sysselsättningsgraden att falla till samma låga nivå som under den krisen (se bilaga 1 figur 2). Även BNP kommer att rasa i liknande grad. Under 2009 kommer BNP enligt prognosen att falla med hela 3,9 procent. Även arbetsmarknaden kommer att drabbas hårt då 250 000 jobb beräknas försvinna fram till och med 2010. Den bransch som beräknas drabbas värst och som redan har drabbats är industrin, där så mycket som var sjätte jobb kan komma att försvinna.¹²⁷ Enligt beräkningar väntas konjunkturen börja återhämta sig tidigast under 2011. Det är då frågan om en långsam återhämtning.¹²⁸

Sammantaget kan det konstateras att svensk ekonomi under 2007 befann sig i en högkonjunktur för att sedan under slutet av 2008 befinna sig i en konjunkturedgång. Denna konjunkturedgång kommer att påverka Sverige negativt kommande år.

2.8.1 Sverige drabbat av konjunkturedgång

Orsaken till att Sverige drabbades av en konjunkturedgång har sin bakomliggande förklaring i det ekonomiska tillståndet i USA, som under 2008 startade en världsomfattande finansiell kris. Den amerikanska krisen ledde till en förtroendekris där olika institut blev försiktiga med kreditgivning.¹²⁹ Då USA är en inflytelserik nation och de finansiella marknaderna idag är sammanlänkade över hela världen spred sig krisen till Europa och därmed även till Sverige. Sveriges inblandning internationellt har ökat senaste tiden och vi påverkas därför i hög grad av vad som sker på den globala marknaden. Till följd av krisen föll BNP mycket i USA och sammantaget även i OECD-länderna.¹³⁰ Sverige, som är ett litet land, är väldigt beroende av omvärlden och drabbades därför av den globala konjunkturedgången.¹³¹ Sverige är även en liten öppen ekonomi med mycket utrikeshandel.¹³² En minskad efterfrågan har därför påverkat förutsättningarna för de svenska företagens produktion och därmed även kommit att

¹²³ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget Mars 2008

¹²⁴ Statistiska Centralbyrån, www.scb.se/Pages/PressRelease_255897.aspx

¹²⁵ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget Mars 2009

¹²⁶ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget Mars 2009

¹²⁷ Konjunkturinstitutet,

www.konj.se/arkiv/konjunkturlaget/konjunkturlaget/lagkonjunkturenfordjupas250000farrejobb2010.5.75aa40e311fe8049dfc800018963.html

¹²⁸ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget mars 2009

¹²⁹ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget Mars 2009

¹³⁰ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget Mars 2009

¹³¹ Konjunkturinstitutet, www.konj.se/download/18.75aa40e311fe8049dfc800020092/KL_mar2009_webb.pdf

¹³² Fregert, Jonung. Makroekonomi



påverka sysselsättningen. Bilaga 2 figur 3 visar att exporten minskade under 2008 samt även att hushållens konsumtion och investeringar minskade.¹³³

Konjunkturinstitutet har tagit fram ett växelkursindex som kallas för kronindex, KIX. Indexet grundar sig på OECD-länderna, Kina, Ryssland och Brasiliens valutor. Indexet tar även hänsyn till ändrade handelsmönster.¹³⁴ Ett högt värde innebär att kronan relativt till andra valutor har försvagats och ett lågt värde innebär det motsatta.¹³⁵ Under 2008 steg KIX kraftigt vilket innebär att kronans värde sjönk (se bilaga 2 figur 4).

2.8.2 Industribranschen hårt drabbad av konjunkturedgång

En bransch som har drabbats särskilt hårt av konjunkturedgången är industrin. Aktivitetsindex är ett mått som är till för att mäta aktiviteten i ekonomin. Indexet är en sammanvägning av industriproduktionsindex (IPI), arbetade timmar för offentligt anställda (SYS), omsättningen i detaljhandeln (OMS), exporten och importen av varor (EXP och IMP). Det framräknade indexet jämförs med BNP för 2000, vilket är basåret. Efter att ha stigit under en lång tid minskade indexet kraftigt under 2008 (se bilaga 3 figur 5). En stor bidragande orsak var just minskningen inom industriproduktionen (se bilaga 3 figur 6).¹³⁶

Minskad produktion har inom industrin lett till sämre kapacitetsutnyttjande. På grund av detta minskar investeringarna inom branschen (se bilaga 4 figur 7).¹³⁷ Tillverkningsindustrin var den bransch som minskade sin produktion mest under 2008.¹³⁸ Både exporten och importen av motorfordon sjönk även kraftigt under 2008.¹³⁹

Varje sommar och höst genomför Statistiska centralbyrån en undersökning då företag från olika branscher får frågor berörande konjunkturläget.¹⁴⁰ I bilaga 5 och 6 återfinns figurerna 8 till och med 11 som visar industriföretagens samlade bedömning gällande konjunkturläget från och med hösten 2006 till och med hösten 2008. Diagrammen uppges i netttotal, vilket i detta fall innebär skillnaden i andel mellan företag som uppgett svaret Bra respektive Dåligt på frågan

*”Hur bedömer du att företagets konjunkturläge är i nuläget?”*¹⁴¹

Diagrammen visar att konjunkturläget under våren 2007 bedömdes som starkt och övervägande delen av företagen uppgav att deras konjunkturläge var bra.¹⁴² Under hösten 2007 såg det

¹³³ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget Mars 2009

¹³⁴ Konjunkturinstitutet, www.konj.se/kix

¹³⁵ Riksbanken, www.riksbank.se/templates/stat.aspx?id=16750

¹³⁶ Statistiska Centralbyrån, www.scb.se/Pages/PressRelease_261550.aspx

¹³⁷ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget mars 2009

¹³⁸ Statistiska Centralbyrån,

www.scb.se/Pages/Product_22908.aspx?produktkod=NR0103&displaypressrelease=true&pressreleaseid=263310

¹³⁹ Statistiska Centralbyrån,

www.scb.se/Pages/Product_22908.aspx?produktkod=NR0103&displaypressrelease=true&pressreleaseid=263310

¹⁴⁰ Statistiska Centralbyrån, www.scb.se/Pages/PressRelease_231249.aspx

¹⁴¹ Statistiska Centralbyrån, www.scb.se/Pages/PressRelease_231249.aspx



fortfarande positivt ut inom industribranschen. Inom exempelvis byggbranschen uppgav hela 98 procent av företagen att konjunkturläget var bra.

Hur industriföretagen ser på konjunkturläget visar framförallt under hösten 2008 på en dramatisk försämring. De flesta företagen uppgav nu att konjunkturläget var sämre än normalt. Vid vidare frågeställningar uppgav de också att de inte var positiva inför framtiden utan trodde på fortsatt försämring.¹⁴³

2.9 Bakomliggande debatt

Vid tiden för införandet av IFRS 3 pågick frekvent debatt i fackpressen gällande hur goodwillposten skulle komma att påverka de finansiella rapporterna i och med den nya lagstiftningen. Efter ett utkast från IASB gällande den nya lagen uttryckte den tyska professorn Bernhard Pellens oro över att nedskrivningsprövningar, som han anser bygger på subjektiva bedömningar och antaganden som inte går att kontrollera, kommer att påverkas av bokslutspolitik. Pellens menar därför att jämförbarheten kommer att påverkas negativt.¹⁴⁴

Under 2004, även detta innan införandet av IFRS, kunde man i tidskriften Balans läsa Thomas Jansson och Thomas Rynells, båda verksamma inom KPMG, åsikter att *”Redovisning baserad mer på verkliga värden samt bedömningar och mindre på försiktighet kommer att leda till större fluktuationer i redovisat resultat och eget kapital”*.¹⁴⁵

Peter Malmqvist, analyschef på Nordnet, genomförde under 2006 en undersökning gällande hur företagens resultat har påverkats i och med införandet av IFRS 3. Det visade sig att vinsterna ökat med i genomsnitt 14 procent på grund av att goodwill inte längre skrivs av. Det är främst företag med stor andel goodwill som bidragit till ökningen.¹⁴⁶

Till följd av konjunkturnedgången under 2008 väcktes goodwillfrågan och dess eventuella nedskrivningar igen. Veckans affärer skriver att goodwillposter som uppgår till 150 miljarder i 40 börsbolag är en tickande bomb och att risken för nedskrivningar ökar på grund av krisen.¹⁴⁷

I en annan artikel ges exempel på företag som har skrivit ned goodwillposten. Artikeln pekar på att antalet nedskrivningar har varit förhållandevis få, men fler beräknas komma till följd av den ekonomiska krisen.¹⁴⁸ Björn Gustafsson, som är ansvarig för värderingstjänster på Ernst & Young, säger att *”Höga goodwillvärden ökar risken för nedskrivningar på dagens svaga och turbulenta marknad”*.¹⁴⁹ Vidare menar Björn Gustafsson *”Som marknaden är i nuläget kommer goodwillvärden att bli mer känsliga för värdefluktuationer och kan behöva skrivas*

¹⁴² Statistiska Centralbyrån, www.scb.se/Pages/PressRelease_197073.aspx

¹⁴³ Statistiska Centralbyrån, www.scb.se/Pages/PressRelease_249805.aspx

¹⁴⁴ Nilsson, Sven-Arne. IASB:s förslag till ändringen i koncernredovisningen: förbättrar de den externa redovisningen? Balans Nr 3, 2003

¹⁴⁵ Jansson, Thomas & Rynell, Thomas. IFRS innebär omfattande och väsentliga förändringar, s. 33, Balans 8-9, 2004

¹⁴⁶ E24, www.e24.se/makro/artikel_65613.e24

¹⁴⁷ Veckans affärer, www.va.se/nyheter/2009/04/23/goodwill-en-tickande-bomb-/?page=2

¹⁴⁸ E24, www.e24.se/analys/artikel_1216759.e24

¹⁴⁹ Ernst & Young. www.ey.com/global/content.nsf/Sweden/Pressmeddelande_090305



ned, vilket kan få negativa effekter på marknadens förtroende för företaget. Situationen förvärras av att många företagsförvärv de senaste åren gjorts till priser som kan vara svåra att försvara i nuläget.¹⁵⁰ Ernst & Young har genomfört en studie, gällande företagsförvärv under 2007, vilken omfattar 21 länder. Studien nämner att som en konsekvens av att goodwill inte längre skrivs av kommer företagens resultat att bli mer känsliga för volatilitet i de fall stora nedskrivningar genomförs.¹⁵¹

Ovanstående artiklar är bara ett litet urval av vad som publicerats angående företag och dess nedskrivningar av goodwill.

2.10 Bakomliggande forskning

Bakomliggande forskning gällande goodwill och IFRS tar upp ett flertal olika aspekter. En del av dessa resultat bekräftar eller dementerar farhågor och tankar från den bakomliggande debatten. I en undersökning publicerad i Balans under 2005, har 56 av 64 företag uppgett att de vid övergången till IFRS 3 fått en resultateffekt i och med den nya standarden.¹⁵²

En undersökning från 2006 har visat att flertalet företag på Stockholmbörsen inte uppfyller alla de informationskrav som finns gällande nedskrivningsprövning av goodwill.¹⁵³ Ofullständig information drabbar användarna av redovisningen. Detta resultat kan ha kommit att förbättrats eftersom undersökningen har genomförts tätt inpå införandet av de nya reglerna.

Hamberg, Paananen och Novak har gjort en studie som visar att nedskrivningar, som motsvarar ungefär 0,4 procent av total goodwill, efter införandet av IFRS 3 ligger på samma nivå som innan införandet. Då avskrivning av goodwill inte längre sker har detta fått till följd att minskningarna av goodwill var förhållandevis större innan det nya regelverkets tillträde. Detta får till följd att mängden goodwill har ökat i företagen, framförallt hos stora företag. I ett genomsnittligt företag var goodwillposten under 2007, jämfört med tre år tidigare, dubbelt så stor. Andelen goodwill av totala tillgångar hade ökat från 11,3 till 16,1 procent. Antalet ökade förvärv är en del av förklaringen till detta.¹⁵⁴ En annan aspekt som studien tar upp är företagsledningens ökade inflytande i och med införandet av IFRS 3. Valet huruvida nedskrivning bör ske eller inte är en bedömningsfråga. Jan Marton, Ekonomie Doktor verksam vid Handelshögskolan i Göteborg, hänvisar till studien och menar att *"Det kan i sig innebära problem när det är svårt att fastställa objektiva kriterier för när nedskrivning av goodwill ska ske"*.¹⁵⁵ Marton påpekar också att studien visar att företagsledningens frihetsgrader ökat vid införandet av IFRS 3.¹⁵⁶

¹⁵⁰ E24, www.e24.se/analys/artikel_1216759.e24

¹⁵¹ Ernst & Young. Acquisition accounting- What's next for you, A global survey of price allocation practices, februari 2009

¹⁵² Jansson, Thomas. Få oväntade effekter vid övergången till IFRS, Balans Nr 3, 2005

¹⁵³ Persson, Lars-Erik. Redovisning enligt IFRS: Tre "heta" IFRS-områden, Balans Nr 6-7, 2006

¹⁵⁴ Hamberg, Paananen, Novak. The adoption of IFRS 3: The effects of managerial discretion and stock market reactions

¹⁵⁵ Marton, Jan. Nedskrivning av goodwill – Hur jämförbart är det? Balans nr 5, 2009, s. 38

¹⁵⁶ Marton, Jan. Nedskrivning av goodwill – Hur jämförbart är det? Balans nr 5



En svag indikation från Hamberg et als studie visar att anställda, som varit med vid ett förvärv, inte vill skriva ned goodwill som härrör från denna. Studien visar att stora företag har en större andel goodwill av totala tillgångar. Svaga tecken tyder även på att företag med stor andel goodwill inte gärna ville skriva ned goodwillposten då IFRS infördes. Detta kan ha sin förklaring i att aktiemarknaden, vid införandet av IFRS, värderade upp företag med stor andel goodwill. Det var främst små företag med stor andel goodwill som gynnades. Aktiepriset för företag utan goodwill föll. Hamberg et al menar slutligen att redovisningskvaliteten kan ha försämrats för vissa segment av marknaden, exempelvis för små företag, i och med införandet av IFRS 3.

Soderstrom och Sun hävdar däremot att kvalitén i redovisningen har ökat i och med införandet av IFRS. Deras slutsats grundar sig på en studie som undersökte korrelationen mellan redovisning och avkastningen på aktier.¹⁵⁷ Anders Bäckström, vice ordförande i FAR SRS och ordförande i FAR SRS sektion för stora företag, anser att den största fördelen med IFRS är att kvalitén och jämförbarheten mellan årsredovisningar från företag och olika länder ökar successivt. Samtidigt, vilket kan tyckas motsägelsefullt, menar Bäckström att jämförbarheten påverkas negativt eftersom tillämpning av IFRS kräver mycket resurser och kunskaper, vilket ställer stora krav på dagens revisorer.¹⁵⁸

Jan Marton skriver i Balans ”Syftet med redovisning enligt IFRS är alltså att tillgodose det informationsbehov som investerare har. Kvalitet i redovisningen kan därmed definieras som att redovisningen ska vara användbar för investerarnas beslut”.¹⁵⁹ Intressant är därför att Hamberg och Beisland har gjort en studie som pekar på att informationen investerare har tillgång till har blivit mindre användbar efter införandet av IFRS 3. Detta skulle i så fall tyda på en kvalitetsmässig försämring av redovisningen. Förklaringen är att nedskrivningarna tidigare gjordes utöver avskrivningarna vilket gav en tydligare signal om företagets tillstånd. Nedskrivningarna idag kan ses som mindre relevanta justeringar, vilka kan jämföras med tidigare avskrivningar. Även denna studie visar att goodwill har ökat i och med den nya regleringen och att den i mångt och mycket påverkas av ledningens inflytande. Vidare nämns att företagets nettotillgångar efter införandet av IFRS 3 är mer beroende av en korrekt bedömning av det verkliga värdet på goodwill. Företagsledningens bedömningar påverkar i hög grad det verkliga värdet på goodwill. Undersökningen visar att mellan åren 2001 och 2007 genomfördes i genomsnitt goodwillnedskrivningar i 17 % av de undersökta företagen. Det var alltså ingen direkt skillnad mellan åren.¹⁶⁰

Ytterligare två personer som behandlat nedskrivningar av goodwill är Hayn och Hughes. Deras studie visar att nedskrivning av goodwill, jämfört med den ekonomiska försämringen, sker med en fördröjning på i genomsnitt tre till fyra år. För en tredjedel av företagen uppgår fördröjningen till hela tio år. Denna fördröjning leder till en minskad trovärdighet för de finansiella rapporterna. Studien visar även att de finansiella rapporterna efter införandet av

¹⁵⁷ Soderstrom & Sun. IFRS European Accounting Review, Nr 4, 2007 Adoption and Accounting Quality: A Review

¹⁵⁸ Bäckström, Anders. Tuff utmaning att tillämpa IFRS, Balans Nr 2, 2009

¹⁵⁹ Marton, Jan. Kvalitet i redovisning – vad är det? Balans nr 3, 2009, s. 16

¹⁶⁰ Hamberg, Beisland. Changed Methods to Account for Goodwill-Did it really make a difference? 2009



IFRS 3 inte innehåller tillräcklig information för att användare ska kunna förutse nedskrivningar.¹⁶¹

2.11 Val av hypoteser

Med hjälp av kunskaper från den teoretiska referensramen har författarna formulerat fyra hypoteser vilka används i den statistiska undersökningen. På detta sätt besvaras uppsatsens problemformulering och kompletterande frågor och därmed uppfylls även uppsatsens syfte.

Nedan följer uppsatsens olika frågeställningar med tillhörande formulerade hypoteser samt författarnas motivering till hypotesens utformning.

Har införandet av IFRS 3 bidragit till att nedskrivningar av goodwill ökar under en konjunkturbedgång i industribranschen?

- *Skiljer sig nedskrivning av goodwill åt inom industribranschen mellan åren 2007 och 2008?*

H₁: Nedskrivningar av goodwill är större under 2008 än under 2007.

Författarna valde denna hypotes då en lågkonjunktur har drabbat Sverige under 2008. Flertalet artiklar från olika tidningar har pekat på att företag kommer att tvingas till nedskrivningar av goodwill i och med försämrade marknadsförutsättningar. En studie från Ernst & Young menar att företagens resultat kan komma att bli mer känsliga för volatilitet då goodwill inte längre skrivs av regelbundet.¹⁶² Författarna tänker sig därför att företagens resultat i jämförelse med innan införandet av IFRS 3 kommer att bli förhållandevis högre under goda tider och lägre under sämre tider.

- *Föreligger det några skillnader gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagens storlek?*

H₂: Det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek.

Denna hypotes grundar sig på Hamberg, Paananen och Novaks studie som visar att stora företag vid införandet av IFRS 3 inte gärna ville skriva ned goodwillposten. Författarna antar därför att detta beteende föreligger hos stora företag i större utsträckning än hos små företag och bildar hypotesen att skillnad föreligger gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek.

¹⁶¹ Hayn & Hughes. Leading Indicators of Goodwill Impairment, 2006

¹⁶² Ernst & Young, Ernst & Young. Acquisition accounting- What's next for you, A global survey of price allocation practices, februari 2009



- *Föreligger det några skillnader gällande nedskrivningar av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar?*

H₃: Det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar.

Hamberg et als studie visar att stora företag har större andel goodwill av totala tillgångar. Studien visar även att företag med stor andel goodwill inte ville skriva ned denna då IFRS 3 infördes eftersom aktiemarknaden då värderade upp företag med stor andel goodwill. Författarna antar därför att företag med stor andel goodwill skriver ned goodwill i mindre utsträckning än små företag. Därför har hypotesen att det föreligger skillnad beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar i företagen utformats.

- *Föreligger det några skillnader gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagens P/B-tal?*

H₄: Företag med ett P/B-tal under ett genomför större nedskrivningar av goodwill än företag med ett värde över ett.

Författarna har vid formuleringen av denna hypotes utgått från standarden IAS 36 gällande nedskrivningar. Av denna standard framgår olika parametrar företagen bör ta hänsyn till för att undersöka om indikation till nedskrivning förekommer. En av parametrarna är då eget kapital överstiger börsvärdet, vilket innebär detsamma som att P/B-talet understiger ett. Då standarden visar att indikation till nedskrivning kan förekomma i de fall P/B-talet understiger ett har författarna valt att formulera hypotesen att företag med ett P/B-tal under ett genomför större nedskrivningar av goodwill än företag med ett värde över ett.

3. Metod

Detta kapitel inleder med att beskriva författarnas val av metod och en övergripande bild av författarnas arbetsprocess. Vidare följer mer detaljerad information om hur författarna har gått tillväga för att genomföra uppsatsens statistiska undersökning. Förklaringen av tillämpad metod har försökt att läggas på en sådan nivå att replikering av undersökningen är möjlig. Uppsatsens reliabilitet och validitet följer sedan. Sist återfinns stycken om författarnas kritiska förhållningssätt till använda källor.

3.1 Val av metod

Första steget vid val av metod är vanligtvis att avgöra om en induktiv eller en hypotetiskt-deduktiv ansats skall gälla för uppsatsen. Den induktiva metoden innebär att problemet tas an förutsättningslöst utan några klara kunskaper eller hypoteser. Syftet är att få en helhetsförståelse av problemet.¹⁶³ Motsatsen är den hypotetiskt-deduktiva metoden där tydligt formulerade frågeställningar och hypoteser undersöks med stöd av tidigare formulerade teorier.¹⁶⁴ Denna uppsats utgår ifrån en hypotetiskt-deduktiv ansats där undersökningen utgått ifrån formulerade frågeställningar och hypoteser.

Kvalitativ eller kvantitativ undersökningsmetod är två alternativa metodval beroende på vilken typ av data som samlas in. Kvantitativ data kännetecknas av att den är mätbar och kan uttryckas i siffror och tal.¹⁶⁵ Kvalitativ data beskriver de icke mätbara egenskaperna.¹⁶⁶ Vid en kvalitativ metod tillämpas ofta intervjuer, vilket leder till djupare analyser. När en kvantitativ ansats tillämpas är antalet observationer större och den insamlade informationen är mer övergripande.¹⁶⁷ Den kvantitativa metoden möjliggör att söka orsakssamband genom statistiska hjälpmedel.¹⁶⁸ Författarna valde en kvantitativ metod då syftet var att undersöka om det finns några generella skillnader gällande nedskrivningar av goodwill under olika konjunkturlägen, samt om det finns några samband mellan de företag som genomfört nedskrivningar. Ytterligare en anledning till valet av en kvantitativ ansats är att information om företagens goodwill finns att tillgå i form av deras årsredovisningar. Utifrån uppsatsens frågeställningar har data samlats in för att därefter analyseras med hjälp av statistiska verktyg.

3.2 Arbetsprocess

Författarna inledde arbetet med insamlande av övergripande information om goodwill utifrån böcker och artiklar. Efter möte med en bibliotekarie vid Ekonomiska Biblioteket inhämtades böcker, artiklar och rättsregler gällande goodwill. Genom inläsning av äldre uppsatser har författarna erhållit förslag på vidare forskning, vilket i viss mån bidragit till idén om denna uppsats. Därefter genomfördes en översiktlig genomgång av 30 svenska företag på

¹⁶³ Bo Eneroth, Hur mäter man vackert? Grundbok i kvalitativ metod

¹⁶⁴ Knut Halvorsen, Samhällsvetenskaplig metod

¹⁶⁵ Bo Eneroth, Hur mäter man vackert? Grundbok i kvalitativ metod

¹⁶⁶ Knut Halvorsen, Samhällsvetenskaplig metod

¹⁶⁷ Knut Halvorsen, Samhällsvetenskaplig metod

¹⁶⁸ Bo Eneroth, Hur mäter man vackert? Grundbok i kvalitativ metod



Stockholmsbörsens Large Cap lista. Detta gjordes i syfte att undersöka vilka företag som valt att skriva ned goodwill under 2008 och för att ge författarna en översiktlig inblick i företagens agerande. Inhämningen visade att endast ett fåtal företag valt att skriva ned goodwillposten, vilket står i motsats till ett flertal artiklar där det antytts att nedskrivningsbehov föreligger på grund av den rådande konjunkturnedgången.¹⁶⁹ Utifrån detta material, tillsammans med aktuella artiklar, formulerades en övergripande problemformulering samt fyra underliggande frågeställningar. För att kunna besvara frågeställningarna formulerade författarna fyra hypoteser. Dessa hypoteser utgår ifrån vad författarna anser är troligt efter att ha studerat tidigare forskning samt använt sig av ett logiskt resonemang. Hypotesprövning innebär att en nollhypotes (H_0) och en mothypotes (H_1) formuleras. Metoden innebär att med hjälp av statistiska test kan nollhypotesen antingen förkastas eller inte förkastas.¹⁷⁰ Utifrån uppsatsens frågeställningar och hypoteser har sekundärdata samlats in i form av utvalda poster från årsredovisningar från industriföretag noterade på Stockholmsbörsen efter avgränsningar. Därefter har den insamlade informationen använts för att genomföra statistiska hypotesprövningar. Resultatet av undersökningen har analyserats genom en jämförelse med tidigare forskning och därefter avslutas uppsatsen med en slutsats där teori, empiri och analys knyts ihop.

3.3 Insamling av data

Insamlad data, vilken har använts till den statistiska undersökningen, bestod av sekundärdata. Sådana data har redan tidigare sammanställts för ett annat ändamål.¹⁷¹ Sekundärdata har hämtats från årsredovisningar vilka gick att finna på de valda företagens hemsidor. Då årsredovisningar inte gick att finna på företagens hemsidor användes istället hemsidan Bolagsfakta eller beställdes rapporterna från företagen i pappersform.

Information från noterade företag på Stockholmsbörsens Large, Mid och Small Cap lista inom industribranschen har inhämtats. Antalet företag inom denna bransch uppgår till 67 stycken. Tolv stycken av dessa föll utanför urvalet på grund av anledningar som beskrivs under stycke 1.4 Avgränsningar. Med i undersökningen är därför 55 företag. Åren författarna har valt att undersöka är 2007 och 2008. Detta innebär att sammantaget ingår 110 årsredovisningar i undersökningen. För att genomföra den statistiska undersökningen erfordrades vissa poster ur årsredovisningarnas balansräkningar. Viss information fick även inhämtas från not eller från texter i den finansiella rapporten. Årets nedskrivning, total goodwill, immateriella tillgångar, totala tillgångar och eget kapital kartlades med hjälp av balansräkningar och noter. Antalet aktier, börskurs samt vilken börslista företaget är noterat på återfanns i årsredovisningen eller på OMX Nordics hemsida.¹⁷² När totalt antal aktier angavs i årsredovisningen användes denna uppgift annars summerades antalet A-aktier och B-aktier.

¹⁶⁹ Ernst & Young. www.ey.com/global/content.nsf/Sweden/Pressmeddelande_090305

¹⁷⁰ Körner, Wahlgren. Statistisk dataanalys

¹⁷¹ Halvorsen, Knut. Samhällsvetenskaplig metod

¹⁷² OMX Nordic. www.nasdaqomxnordic.com/



3.4 Bearbetning av data

För att kunna använda sig av den insamlade informationen har denna sammanställts i Excel. Utifrån insamlad data har P/B-talet beräknats för samtliga företag. Beräkning av P/B-talet har gjorts genom att dividera B-aktiens pris, på årets sista handelsdag på Stockholmsbörsen, med eget kapital per aktie. P/B-talet beskriver marknadens värdering av det egna kapitalet i förhållande till företagets bokförda värde.¹⁷³ I vissa fall justeras de bokförda värdena på tillgångar och skulder för att bättre spegla de verkliga värdena. I uppsatsen görs inga sådana justeringar. Ett lågt P/B-tal innebär att aktiekursen är låg i förhållande till företagets redovisade värde av det egna kapitalet och vice versa. I Excel beräknades även nedskrivning av goodwill som andel av total goodwill, samt total goodwill som andel av immateriella tillgångar. Total goodwill definieras, i denna uppsats i samband med den statistiska undersökningen, som goodwill före nedskrivning och erhöles genom att addera årets nedskrivning till goodwillposten i årsredovisningen vid årets slut.

3.5 Statistisk undersökning

All data som har samlats in till uppsatsen är av kvantitativ art. Kvantitativa statistiska test utgår vanligtvis ifrån medelvärden, varians eller en proportion av ett urval. Dessa test kallas för parametriska test och kräver i de flesta fall att populationen är normalfördelad. Uppsatsens data rörande nedskrivning av goodwill kan inte klassas som normalfördelad då endast ett fåtal företag genomfört nedskrivning och övriga företag som inte skrivit ned därmed får ett värde motsvarande noll. Detta medför att variablerna blir snedfördelade med en stor grupp med värdet noll rörande nedskrivning. Av denna anledning användes icke parametriska test då dessa inte kräver en normalfördelad population för att vara giltiga.

3.5.1 Mann-Whitneys test

Mann-Whitneys test är ett icke parametriskt test som beräknar hur stark korrelationen är mellan två grupper av rangordnad data. Till skillnad från parametriska test kräver Mann-Whitneys test inte att observationerna är normalfördelade utan endast att de går att rangordna.¹⁷⁴ Testet används vid undersökning av endast en klass och nollhypotesen innebär att det inte finns någon skillnad mellan hur de båda populationerna är fördelade. Mothypotesen innebär att det är större sannolikhet att finna högre värden från en av populationerna.¹⁷⁵

Testet går till på så sätt att samtliga observationer, i de båda urvalen, rangordnas efter storlek. I uppsatsens undersökningar rangordnas observationerna från den största till den minsta. Skulle två observationer ha samma värde får de båda medelvärdet av de rangtal de hade fått om de gått att skilja åt, vilket benämns ties. Ju fler ties som ingår i testet desto mindre tillförlitlig blir metoden.¹⁷⁶ Vidare beräknas rangsumman av de båda populationerna som summan av varje enskild observations totala ranking i vardera populationen. Vi kallar rangsumman för population ett och två för R_1 respektive R_2 .

¹⁷³ Frykman, Tolleryd, Corporate valuation, an easy guide to measuring value, pearson education limited 2003

¹⁷⁴ Körner, Wahlgren. Statistisk dataanalys

¹⁷⁵ Lee, Lee, Lee. Statistics for Business and Financial Economics

¹⁷⁶ Körner, Wahlgren. Statistisk dataanalys



För nollhypotesen är fördelningen symmetrisk kring sitt väntevärde, vilket beräknas enligt nedan. För varje värde i den högra svansen av normalfördelningskurvan finns det ett symmetrivärde R_s på den vänstra sidan med samma avstånd från väntevärdet.

$$E(R_1) = n_1 \frac{n_1 + n_2 + 1}{2}$$

$$R_s = n_1(n_1 + n_2 + 1) - R_1$$

Om det lägsta värdet av R_1 och R_s är mindre än eller lika med det kritiska värdet förkastas nollhypotesen.

3.5.2 Kruskal-Wallis test

Kruskal-Wallis test är också ett icke parametriskt test som analyserar variansen av en faktor med hjälp av att rangordna observationerna. Testet gör inga antaganden rörande populationens fördelning men kräver att två eller flera populationer undersöks. Nollhypotesen innebär att de olika populationerna är identiska. För att rangordna observationerna ges observationen med högst värde rankingnummer 1 och därefter stiger rankingen ju lägre värde observationen har. För varje population eller grupp summeras antalet observationer n_i och det sammanlagda rankingvärdet R_i .

$$K = \frac{12}{n(n+1)} \sum_{i=1}^c \frac{R_i^2}{n_i} - 3(n-1)$$

n_i = antal observationer

n_c =totala antalet observationer i alla grupper

R_i =summan av ranking för grupp nr i

Det kan bevisas att fördelning av K kan approximeras till en χ^2 -fördelning med:

$V=C-1$ frihetsgrader

C= Antalet grupper

Kruskal-Wallis test jämför variationen i rankingvärdet mellan de olika grupperna. K-värdet antar samma värde oberoende om rangordning sker från det största värdet till det minsta eller tvärtom. K-värdet kan inte anta negativa värden. För testet är K approximativt χ^2 -fördelat med K-1 frihetsgrader. För att testa nollhypotesen att populationerna är identiskt fördelade används en femprocentig signifikansnivå. Om K antar ett högre värde än det kritiska värdet kan nollhypotesen förkastas.

3.6 Statistiska undersökningar i SPSS

Med hjälp av statistikprogrammet SPSS har författarna kartlagt om det föreligger någon skillnad gällande nedskrivning av goodwill mellan åren 2007 och 2008. Undersökningen har



även testat om det inom industribranschen föreligger någon skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek, andelen goodwill av immateriella tillgångar och P/B-talet. Kopplad till varje undersökning har en hypotes samt en mothypotes utformats. Beroende på utfallet av undersökningen har hypotesen förkastats eller inte förkastats. Alla test har genomförts med en signifikansnivå på fem procent. För att förkasta nollhypotesen krävs att p-värdet SPSS ger understiger 0,05. Hypotes två och tre är tvåsidiga hypoteser vilket innebär att man testar om grupperna skiljer sig åt. Hypotes ett och fyra är däremot ensidiga hypoteser, d.v.s. de testar om det är större sannolikhet att hitta högre värden i den ena av de två grupperna. Dessa test är därför ensidiga och då krävs det att p-värdet halveras eftersom SPSS utgår ifrån tvåsidiga test.¹⁷⁷ I uppsatsens undersökning tillämpas ensidiga hypoteser vid Mann-Whitneys test och tvåsidiga hypoteser vid Kruskal-Wallis test.

3.6.1 Hypotes 1

H₁: Nedskrivningarna av goodwill är större under 2008 än under 2007.

För att pröva denna hypotes, om nedskrivningarna av goodwill är större under 2008 än under 2007, användes Mann-Whitneys test. Nollhypotesen anger att det inte föreligger någon skillnad gällande nedskrivning av goodwill mellan 2007 och 2008.

3.6.2 Hypotes 2

H₂: Det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek.

Då flera klasser undersöktes inom industribranschen användes Kruskal-Wallis test. Testet användes för att utläsa skillnader mellan företag inom industribranschen. Vid undersökning av storlek delades företagen in i tre klasser beroende på om de tillhör Stockholmsbörsens Large, Mid eller Small Cap lista. Företag inom Large Cap har ett börsvärde som överstiger en miljard euro. Börsvärdet för bolag i Mid Cap är mellan 150 miljoner och 1 miljard euro. Den minsta gruppen utgörs av företag med ett börsvärde understigande 150 miljoner.¹⁷⁸ Nollhypotesen består i att det inte föreligger någon skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek. Då författarna hänvisar till företagens storlek utgår de ifrån företagens börsvärden.

3.6.3 Hypotes 3

H₃: Det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar.

¹⁷⁷ Körner, Wahlgren. Statistisk dataanalys.

¹⁷⁸ Aktiespararna, www.aktiespararna.se/lar-dig-mer/Fordjupningar/Nyborjarskola/Del-3-Borslistan- visar- vad-som-hant



Kruskal-Wallis test användes även för att undersöka denna hypotes. För att genomföra detta test delades företagen in i fyra grupper beroende på hur stor andel som goodwill utgör av de immateriella tillgångarna. Grupperna delades in enligt nedanstående tabell. Nollhypotesen innebär att det inte föreligger någon skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar.

Grupp	Andel goodwill av Immateriella tillgångar
1	90-100%
2	80-90%
3	50-80%
4	0-50%

3.6.4 Hypotes 4

H_4 : Företag med ett P/B-tal under ett genomför större nedskrivningar av goodwill än företag med ett värde över ett.

För att undersöka hypotesen användes Mann-Whitneys test. Företagen delades in i två grupper beroende på om P/B-talet har ett värde över eller under ett. Därefter undersöktes om det föreligger någon skillnad mellan de två grupperna gällande nedskrivningar av goodwill. Nollhypotesen innebär att det inte föreligger någon signifikant skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på om företaget har ett P/B- tal över eller under ett.

3.7 Reliabilitet

Reliabilitet handlar vid undersökningar om tillförlitligheten i mätningar. Hög reliabilitet innebär att undersökningen leder fram till samma resultat oavsett vem som genomför den eller vid vilken tidpunkt.¹⁷⁹ Studiens insamling av sifferdata utgår ifrån sekundärdata från företagens årsredovisningar vilka är tillgängliga för allmänheten. Detta innebär att samma undersökning, oavsett av vem eller när den genomförs, kan utföras även i efterhand. Undersökningen har därför hög reliabilitet. Vad som kan ha försämrat reliabiliteten är att författarna av misstag kan ha använt sig av fel siffror.

3.8 Validitet

Validitet innebär hur väl man mäter det man avser att mäta. Hög korrelation mellan uppställda hypoteser och det man faktiskt mäter leder till hög validitet och därmed högre trovärdighet.¹⁸⁰ Författarna anser att uppsatsens hypoteser uttrycker det som undersökningen avser att undersöka. Oavsett om undersökningen mäter rätt aspekter är det av stor vikt att författarna tolkar resultatet på ett riktigt sätt. Fel kopplade till statistiska undersökningar kan vara att författarna förkastar en hypotes som inte ska förkastas eller tvärtom.¹⁸¹ Sannolikheten för att

¹⁷⁹ Garson, David G. Guide to Writing Empirical Papers, Theses, and Dissertations

¹⁸⁰ Garson, David G. Guide to Writing Empirical Papers, Theses, and Dissertations

¹⁸¹ Garson, David G. Guide to Writing Empirical Papers, Theses, and Dissertations



göra detta hör samman med den uppställda signifikansnivån. Författarna har valt en femprocentig signifikansnivå vilket gör att risken för detta är liten.

Kritik till undersökningen kan vara att antalet företag har varit för litet för att dra generella slutsatser eller att undersökningen ligger för tidigt i tiden med tanke på att konjunkturen vände kraftigt nedåt först under andra halvan av 2008. Några företag föll bort ur undersökningen efter valda avgränsningar. Detta ledde till ett minskat antal och kan ha försämrat undersökningens resultat. Då få företag valt att skriva ned goodwillposten kan detta ha försämrat tillförlitligheten i undersökningen i och med att flertalet variabler får värdet noll.

3.10 Källkritik

Lagar och förordningar, vilka har hög tillförlitlighet, har i stor utsträckning använts i denna uppsats. Litteratur har lästs kritiskt och vid val av denna har en bedömning gjorts huruvida författarna är sakkunniga.

Årsredovisningarna som har samlats in är redan godkända av en auktoriserad revisor. Det har dock hållits i åtanke att det är företagen själva som har komponerat årsredovisningarna, vilket kan innebära risk för att förskönade siffror kan förekomma.

Särskilt kritiskt förhållningssätt har riktats mot information inhämtad från Internet. Hänsyn har tagits till vem/vilka den ursprungliga källan är.



4. Empiri

Detta kapitel innehåller resultaten från uppsatsens statistiska undersökning. Först framgår för 2007 och 2008 vilka företag som skrivit ned goodwillposten, nedskrivningsbeloppen och nedskrivningen som andel av total goodwill. Resultaten av undersökningens respektive hypotesprövning finns sedan angivna en i taget.

4.1. Nedskrivning av goodwill under 2007 och 2008

I den statistiska undersökningen uppgår populationen till 67 industriföretag. Efter tidigare förklarade avgränsningar utgör urvalet 55 stycken företag. Antalet nedskrivningar och storleken på dessa skiljer sig åt mellan de två utvalda åren 2007 och 2008. En sammanställning över vilka företag som skrivit ned och storleken på nedskrivningarna följer av tabellerna nedan.

2007

Företag	Milj kr	Nedskrivning som andel av total goodwill
Munters AB	1	0,126 %
NCC	90	5,169 %
Securitas	349,9	2,474 %
Skanska AB	8	0,174 %
SKF AB	7	0,283 %
Sweco AB	0,2	0,033%
Trelleborg AB	53	0,562 %

Medelvärdet för nedskrivning av goodwill uppgick till 72,7 miljoner SEK och medelvärdet för nedskrivning som andel av total goodwill uppgick till 1,26 procent.

2008

Företag	Milj kr	Nedskrivning som andel av total goodwill
Cision AB	240,843	11,786 %
Intrum Justitia	60,7	3,102 %
NCC	32	1,774 %
Niscayah group AB	490	17,909 %
Peab AB	33	1,819 %
Proffice AB	30	6,742 %
Saab AB	103	2,909 %
SAS AB	12	1,325 %
Scania AB	13	0,985 %
SKF AB	40	1,266 %
Trelleborg AB	53	0,484 %
Sweco AB	12,9	1,671 %



Medelvärdet för nedskrivning av goodwill uppgick till 93,37 miljoner SEK och medelvärdet för nedskrivning som andel av total goodwill uppgick till 4,31 procent.

Resultaten från de statistiska undersökningarna gällande de uppställda hypoteserna finns angivna nedan. Samtliga test utgår ifrån en signifikansnivå på fem procent.

4.1.1 Nedskrivning – En jämförelse mellan 2007 och 2008

H_0 : Det föreligger ingen skillnad gällande nedskrivning av goodwill mellan 2007 och 2008.
 H_1 : Nedskrivningarna av goodwill är större under 2008 än under 2007.

Nedskrivning av goodwill – En jämförelse mellan 2007 och 2008

År	Antal företag	Genomsnittligt rangtal
2007	55	52,55
2008	55	58,45
Totalt	110	

Mann-Whitneys test gav ett genomsnittligt rangtal på 52,55 för 2007 och 58,45 för 2008. Detta innebär att nedskrivningarna för 2008 rangordnades något högre än nedskrivningarna för 2007. För att förkasta nollhypotesen krävs ett p-värde som är mindre än signifikansnivån 0,05. I vårt fall erhöll vi ett p-värde på 0,07 och kan därför inte förkasta nollhypotesen att ingen skillnad gällande nedskrivning av goodwill föreligger mellan 2007 och 2008. Det finns därmed ingen statistisk säkerställd ökning av nedskrivningarna under 2008.

4.1.2 Nedskrivning beroende på företagsstorlek

H_0 : Det föreligger ingen skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek.
 H_2 : Det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek.

Nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek, 2007

Företagsstorlek	Antal företag	Genomsnittligt rangtal
Large Cap	18	32,42
Mid Cap	17	27,44
Small Cap	20	24,50
Totalt	55	

Nedskrivningar av goodwill beroende på företagsstorlek, 2008

Företagsstorlek	Antal företag	Genomsnittligt rangtal
Large Cap	18	30,50
Mid Cap	17	30,59
Small Cap	20	23,55
Totalt	55	



När det gäller om företagsstorleken påverkar nedskrivning av goodwill skiljer sig resultatet åt mellan åren. Kruskal-Wallis test gav ett p-värde på 0,030 för år 2007 vilket innebär att nollhypotesen kan förkastas. För år 2007 finns därmed en signifikant skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek. Företagen som är noterade på Stockholmsbörsens Large Cap lista erhöll det högsta genomsnittliga rangtalet, vilket innebär att dessa företag i större utsträckning skrev ned goodwillposten än mindre företag. Däremot för år 2008 kunde nollhypotesen inte förkastas då p-värdet var 0,098 d.v.s. högre än 0,05. För 2008 föreligger alltså ingen skillnad gällande nedskrivning beroende på företagsstorlek. Företag noterade på Small Cap hade dock ett genomsnittligt rangtal på 23,55 vilket visar att de skriver ned goodwill i mindre omfattning än större företag.

4.1.3 Nedskrivning beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar

H_0 : Det föreligger ingen skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar.

H_3 : Det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar.

Nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar, 2007

Andel Goodwill av Immateriella tillgångar	Antal företag	Genomsnittligt rangtal
90-100 %	23	29,41
80-90 %	12	28,83
50-80 %	14	26,46
0-50 %	6	24,50
Totalt	55	

Nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar, 2008

Andel Goodwill av Immateriella tillgångar	Antal företag	Genomsnittligt rangtal
90-100 %	18	28,17
80-90 %	12	28,92
50-80 %	16	27,00
0-50 %	9	28,22
Totalt	55	

För att undersöka om nedskrivning av goodwill skiljer sig åt mellan industriföretagen har ytterligare ett test utförts. Kruskal-Wallis test har genomförts där företagen har delats in i fyra grupper beroende på hur stor del företagets goodwill utgör av immateriella tillgångar. Vid prövning av hypotes tre kunde nollhypotesen inte förkastas för vare sig 2007 eller 2008. År 2007 visade ett p-värde på 0,600 och 2008 ett värde på 0,977, vilka båda är långt över signifikansnivån på 0,05. Detta betyder att det inte föreligger någon skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar.



4.1.4 Nedskrivning beroende på P/B-tal

H_0 : Det föreligger ingen skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på P/B-tal.

H_4 : Företag med ett P/B-tal under ett genomför större nedskrivningar av goodwill än företag med ett värde över ett.

Nedskrivning av goodwill beroende på P/B-tal, 2007

P/B-tal	Antal företag	Genomsnittligt rangtal
Över 1	51	28,27
Under 1	4	24,50
Totalt	55	

Nedskrivning av goodwill beroende på P/B-tal, 2008

P/B-tal	Antal företag	Genomsnittligt rangtal
Över 1	38	26,39
Under 1	17	31,59
Totalt	55	

Det genomsnittliga P/B-talet för 2007 är 3,1 och för 2008 är det 1,4. Fyra företag hade under 2007 ett P/B-tal under ett. Under 2008 hade antalet ökat till 17 stycken.

Hypotesprövningen gällande huruvida företag med ett P/B-tal under ett genomför större nedskrivningar av goodwill än företag med ett värde över ett gav samma resultat för de båda åren. Företag med ett P/B-tal över respektive under ett erhöll ett genomsnittligt rangtal på 28,27 och 24,50 för år 2007. Nollhypotesen kunde inte förkastas då Mann-Whitneys test gav ett p-värde på 0,217. För 2008 ökade skillnaden mellan de genomsnittliga rangtalen då företag med ett P/B-tal över respektive under ett fick ett genomsnittligt rangtal på 26,39 och 31,59. Trots att rangtalen mellan grupperna ökade gav testet ett p-värde på 0,062 vilket också är högre än 0,05. Därför kan nollhypotesen inte heller i detta fall förkastas. Resultatet är att ingen signifikant skillnad mellan företag, beroende på om de har ett P/B-tal över eller under ett, kan fastställas.



5. Analys

I detta kapitel analyseras resultaten från empirin. Analysen sker med hjälp av den teoretiska referensramen, framförallt med utgångspunkt i bakomliggande debatt, bakomliggande forskning och de kvalitativa egenskaperna i finansiella rapporter. Författarnas logiska resonemang tar sig även uttryck. Resultatet av varje hypotesprövning analyseras enskilt i kapitlet.

5.1 Nedskrivning – En jämförelse mellan 2007 och 2008

Redovisningskunniga personer har uttryckt oro för att införandet av IFRS 3 kommer att leda till ökad volatilitet bland företagens resultat då goodwill inte längre skrivs av årligen.¹⁸² Tidigare studier av Hamberg et al har visat att under 2007 har de svenska företagens goodwillposter vuxit till det dubbla jämfört med tre år tidigare samt att goodwill som andel av totala tillgångar har ökat från 11,3 procent till 16,1 procent.¹⁸³ Förklaringen som har presenterats är att förvärvstakten ökat under dessa år, samt avskaffandet av goodwillavskrivningar på grund av införandet av IFRS 3. I och med denna utveckling har det funnits oro för att goodwillposten byggs upp under goda tider för att sedan under en konjunktur nedgång tvinga företagen till kraftiga nedskrivningar, vilka påverkar resultatet negativt. Detta skulle medföra att företagens resultat över tid skulle få en ökad volatilitet, vilket innebär högre vinster under goda år och betydligt sämre resultat vid dåliga tider.

Debatten om goodwill har även tagit upp frågan gällande nedskrivningsbehov vid en konjunktur nedgång. Många företag har förhållandevis stora goodwillposter vilket gör att nedskrivningar av dessa kan få stora effekter för företagen. Under 2008 förelåg en konjunktur nedgång vilken påverkade hela den svenska ekonomin, där exempelvis industribranschen drabbades hårt.

Vid undersökning av uppsatsens första hypotes att nedskrivningarna av goodwill är större under 2008 än under 2007 kan nollhypotesen inte förkastas. Detta innebär att det inte finns en signifikant skillnad mellan nedskrivningarna under åren 2007 och 2008. Detta resultat föreligger trots den starka konjunktur nedgången under 2008. Resultatet kan bero på ett flertal olika anledningar. Den första anledningen kan vara att trots en konjunktur nedgång föreligger ingen anledning att skriva ned goodwillposten. Det verkliga värdet för goodwill kan ha minskat men är fortfarande högre än det redovisade värdet.

En annan orsak till varför ingen signifikant skillnad kan påvisas kan vara att det föreligger ett nedskrivningsbehov, men nedskrivningarna har ännu inte skett då undersökningen har genomförts i ett relativt tidigt skede av konjunktur nedgången. Uppsatsen visar att nedskrivningar av goodwill inte sker i direkt anslutning till en konjunktur nedgång. Förklaringen kan, i enlighet med Hayn och Hughes, vara att tidpunkten för nedskrivning av

¹⁸² Ernst & Young. Acquisition accounting- What's next for you, A global survey of price allocation practices, februari 2009

¹⁸³ Hamberg, Paananen och Novak, The adoption of IFRS 3: The effects of managerial discretion and stock market reactions



goodwill är fördröjd med i genomsnitt tre till fyra år.¹⁸⁴ Om detta är fallet har införandet av IFRS 3 och dess ökade bedömningar gett företagsledningen större utrymme att hantera goodwillposten. Hamberg och Beisland skriver i rapporten ”*Changed Methods to Account for Goodwill – Did it really make a difference?*” att företagets nettotillgångar efter införandet av IFRS 3 är mer beroende av en korrekt bedömning av det verkliga värdet på goodwill, som till stor del är beroende av företagsledningens bedömningar.¹⁸⁵

Företagsledningen kan ha incitament att avvakta med nedskrivning av goodwill, dels på grund av att den inte får återföras vid en eventuell återhämtning samt att de inte gärna vill visa ett betydligt sämre resultat vid år med redan låga resultat. Detta skulle medföra att resultaten blir mindre volatila i motsats till vad som befarades vid införandet av IFRS 3. Företag vilka tillämpar utjämning av resultaten uppskattas vanligtvis av investerare då de upplever en minskad volatilitet och därmed minskad risk.

Förutom det faktum att företagsledningen kan välja att avvakta med nedskrivningar kan de även vara obenägna att skriva ned goodwill överhuvudtaget. Hamberg, Paananen och Novak visar att det finns en svag indikation på att beslutsfattare som varit involverade vid förvärv i anslutning till IFRS 3 är motvilliga att skriva ned goodwill.¹⁸⁶ Införandet av IFRS 3 kan alltså ha inneburit att företag försöker att undkomma nedskrivningar av goodwill. Detta skulle leda till ökad mängd goodwill i företagen vilket flera undersökningar visat på.¹⁸⁷ Forskning tyder på att informationen i de finansiella rapporterna har försämrats efter IFRS 3 infördes. Det beror på att nedskrivningarna tidigare gjordes utöver avskrivningarna vilket därför gav en tydligare indikation om företagets ställning.¹⁸⁸ Då företag väljer att inte skriva ned goodwill, även om de kanske borde, blir det idag svårt för användarna att tolka hur företaget står sig. Försämrad information leder till sämre användbarhet för användarna av de finansiella rapporterna.

Ökat utrymme för bedömningar hos företagsledningen kan ha fått till följd att nedskrivning av goodwill sker med viss fördröjning. Konsekvensen blir sämre tillförlitlighet i de finansiella rapporterna. Detta beror på att kostnaderna tas upp i ett senare skede än då de uppkommit, vilket står i motsats till försiktighetsprincipen. Försämringen av tillförlitligheten påverkar användarna negativt.

5.2 Nedskrivning beroende på företagsstorlek

För att undersöka om företag agerar olika, gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek, testades hypotesen att det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek. Antagandet bygger på att författarna förmodar att små företag skriver ned goodwill i större utsträckning än stora företag. Detta kan tyckas vara ologiskt då Hamberg, Paananen, Novak visar att stora företag har en större andel goodwill av

¹⁸⁴ Hayn & Hughes. Leading Indicators of Goodwill Impairment, 2006

¹⁸⁵ Hamberg, Beisland, Changed Methods to Account for Goodwill – Did it really make a difference?, 2009

¹⁸⁶ Hamberg, Paananen och Novak, The adoption of IFRS 3: The effects of managerial discretion and stock market reactions

¹⁸⁷ Hamberg, Paananen och Novak, The adoption of IFRS 3: The effects of managerial discretion and stock market reactions, ¹⁸⁷ Hamberg, Beisland. Changed Methods to Account for Goodwill-Did it really make a difference? 2009

¹⁸⁸ Hamberg, Beisland. Changed Methods to Account for Goodwill-Did it really make a difference? 2009



totala tillgångar.¹⁸⁹ Ett logiskt resonemang kan tyckas vara att företag med en större andel goodwill av totala tillgångar har en högre risk för nedskrivningar. Hamberg et als studie visar dock även att stora företag vid införandet av IFRS 3 var mindre villiga att skriva ned goodwillposten.¹⁹⁰

Uppsatsens andra hypotes att det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek gav skilda resultat för de olika åren. För år 2007 kunde nollhypotesen att ingen skillnad föreligger gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek förkastas. Detta innebär att det för 2007 finns en signifikant skillnad mellan hur företag av olika storlek skriver ned goodwillposten. Undersökningen visade också att de största företagen fick högst genomsnittligt rangtal och de minsta företagen lägst. Detta innebär att stora företag skriver ned mer goodwill än små, vilket står i motsats till Hamberg et als resultat. En orsak till detta resultat kan vara att under 2007 genomförde endast sju företag nedskrivning av goodwill vilket ger en stor grupp med värdet noll rörande nedskrivning av goodwill och därmed försämras undersökningens tillförlitlighet. För 2008 kunde nollhypotesen inte förkastas och detta innebär att det inte finns någon signifikant skillnad i nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek. Under 2008 genomförde tolv företag i undersökningen nedskrivning vilket förbättrar tillförlitligheten.

Undersökningen kan inte fastställa om det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek beroende på att de olika åren gav skiftande resultat. Syftet med hypotesen var främst att undersöka om skillnad föreligger för att därefter diskutera jämförbarheten. I och med införandet av IFRS 3 har, enligt Jan Martons artikel *Nedskrivning av goodwill – Hur jämförbart är det?*, företagens frihetsgrader ökat gällande goodwill vid införandet av IFRS 3.¹⁹¹ Företagsledningen har, jämfört med tidigare då avskrivning tillämpades, fått ett ökat utrymme för bedömningar gällande nedskrivning. Tidigare hanterade alla företag goodwillposten på samma sätt med undantag för avskrivningstiden vilket torde leda till hög jämförbarhet mellan företagen. Nu beror beslutet på om nedskrivning skall ske, när den skall ske, samt hur stor den skall vara i stor utsträckning på företagsledningens bedömningar. Detta kan försämra jämförbarheten mellan företag. Då vi i undersökningen inte kan fastställa någon skillnad gällande nedskrivning beroende på företagsstorlek kan inte heller någon förändring angående jämförbarhet säkerställas. Även om undersökningen för 2007 påvisat en signifikant skillnad mellan företagen är det problematiskt att dra slutsatser om jämförbarheten. Ett litet företag kan genomföra nedskrivningar annorlunda jämfört med stora, antingen på grund av att de hanterar bedömningar annorlunda eller beroende på att ett litet företag borde hantera nedskrivningar annorlunda jämfört med ett stort företag.

5.3 Nedskrivning beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar

För att undersöka om skillnad föreligger gällande nedskrivning av goodwill mellan industriföretagen utfördes ytterligare ett test, utöver det tidigare gällande företagsstorlek. Denna gång undersöktes om nedskrivning av goodwill skiljer sig åt mellan företag där

¹⁸⁹ Hamberg, Paananen, Novak. The adoption of IFRS 3: The effects of managerial discretion and stock market reactions

¹⁹⁰ Hamberg, Paananen, Novak. The adoption of IFRS 3: The effects of managerial discretion and stock market reactions

¹⁹¹ Marton, Jan. Nedskrivning av goodwill – Hur jämförbart är det? Balans Nr 5 2009



andelen goodwill av immateriella tillgångar utgör olika stora andelar. Innan testet ställdes Hypotes 3 upp som anger att det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar. Hypotesen utformades efter Hambergs, Pannanen och Novaks studie vilken visade svaga indikationer på att företag med stor andel goodwill genomförde mindre nedskrivningar vid införandet av IFRS 3.¹⁹²

Undersökningen resulterade i att nollhypotesen inte kunde förkastas för vare sig 2007 eller 2008. Betydelsen av testet är att det inte föreligger någon signifikant skillnad i hur företag med olika stor andel goodwill av immateriella tillgångar utför nedskrivningar. I och med att vi inte kan förkasta nollhypotesen och att resultatet i denna studie går emot tidigare forskning av Hamberg, Paananen och Novak dras inga generella slutsatser.

Undersökningen av hypotes 3 ger heller inga direkta indikationer på hur jämförbarheten påverkas. Hur resultatet av hypotes tre påverkar jämförbarheten följer samma resonemang som presenteras i stycke 5.2. *Nedskrivning beroende på företagsstorlek*. På samma sätt som vid företagsstorlek kan andra skillnader, än den undersökta, föreligga mellan företagen vilket försvårar förfarandet att dra generella slutsatser.

5.4 Nedskrivning beroende på P/B-tal

Marknadens värdering av företagen har förändrats kraftigt under den undersökta perioden. En indikation på detta är företagens P/B-tal vilka visar förhållandet mellan pris per aktie och eget kapital per aktie. Vid utgången av 2007 var det genomsnittliga P/B-talet för de noterade industriföretagen 3,1 och endast fyra företag var värderade till ett P/B-tal under ett. Vid utgången av 2008 försämrades det genomsnittliga P/B-talet till 1,4 och antalet företag med ett P/B-tal under ett ökade markant till 17 stycken. I IASB:s standard IAS 36 återfinns riktlinjer där det anges att företag bör ta hänsyn till interna och externa parametrar för att undersöka om det förekommer indikation till nedskrivning.¹⁹³ En av de externa parametrarna är då eget kapital överstiger börsvärdet, vilket är detsamma som att P/B-talet understiger ett. Då ett företags P/B-tal understiger ett finns alltså enligt IASB en indikation på att ett nedskrivningsbehov kan föreligga.

Vid undersökning om nedskrivning av goodwill skiljer sig åt beroende på P/B-talet kunde nollhypotesen inte förkastas varken för 2007 eller 2008. Det genomsnittliga rangtalet för företag med ett P/B-tal under ett ökade från 24,50 för år 2007 till 31,59 för år 2008. Detta innebär att nedskrivningarna har ökat bland företag med ett P/B-tal under ett jämfört med företag med ett P/B-tal över ett mellan de undersökta åren. Skillnaden är för liten för att säkerställa en signifikant skillnad och därmed kan nollhypotesen inte förkastas. Det föreligger således ingen signifikant skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på P/B-tal.

Undersökningen visar att sannolikheten inte är högre att finna en nedskrivning bland företag med ett P/B-tal under ett än bland företag med ett P/B-tal över ett. Resultatet är något förvånande då det inte går i linje med IASB:s riktlinjer. I riktlinjerna anges att om företags

¹⁹² Hamberg, Paananen och Novak, The adoption of IFRS 3: The effects of managerial discretion and stock market reactions

¹⁹³ IAS 36 punkt 12



redovisade eget kapital överstiger börsvärdet finns indikationer på att ett nedskrivningsbehov kan föreligga. Detta borde innebära att IASB ser en ökad sannolikhet för nedskrivningsbehov hos företag med ett P/B-tal under ett. I och med detta uppstår nya frågor med anledning av resultatet när endast 7 av 18 företag med ett P/B-tal under ett utfört nedskrivning. Detta kan bero på flera olika orsaker. Den första kan vara att marknaden undervärderat företagen och att då nedskrivningsprövning sker inom företaget finns inga indikationer på att det redovisade värdet överstiger nyttjandevärdet.

Ytterligare en förklaring kan vara att det föreligger nedskrivningsbehov men att dessa ännu inte genomförts vid tidpunkten för studien. Denna förklaring stöds av Hayn och Hughes studie där slutsatsen är att nedskrivningar av goodwill har en fördröjning på tre till fyra år.¹⁹⁴ En annan möjlig förklaring kan vara den ökade bestämmanderätten ledningen erhållit genom införandet av IFRS 3. Om de ökade bedömningarna sker objektivt borde användbarheten öka då företagsledningen har den mest aktuella informationen. Denna ökade handlingsfrihet kan däremot också leda till att ledningen tar beslut som gynnar dem själva, vilket kan påverka tillförlitligheten negativt. Detta har tidigare diskuterats under stycke 5.1 *Nedskrivning – En jämförelse mellan 2007 och 2008* och styrks av Hamberg och Beislands studie.¹⁹⁵

¹⁹⁴ Hayn, Hughes. Leading indicators of goodwill impairment

¹⁹⁵ Hamberg, Beisland. Changed Methods to Account for Goodwill-Did it really make a difference? 2009



6. Slutsats

Genom att besvara uppsatsens övergripande frågeformulering och kompletterande frågor uppfylls uppsatsens syfte. Nedan följer därför en diskussion om undersökningens resultat gällande uppsatsens respektive fråga.

Uppsatsens syfte har varit att undersöka om införandet av IFRS 3 har ökat nedskrivningarna av goodwill inom industribranschen i samband med en konjunktur nedgång. Vidare har undersökts om det föreligger skillnader mellan företag inom industribranschen gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagsstorlek, andelen goodwill av immateriella tillgångar och företagets P/B-tal.

Genom att besvara tidigare angiven problemformulering och kompletterande frågor kommer uppsatsens syfte att uppfyllas. Med hjälp av nedanstående frågor besvaras den första delen av uppsatsens syfte.

Har införandet av IFRS 3 bidragit till att nedskrivningar av goodwill ökar under en konjunktur nedgång i industribranschen?

- *Skiljer sig nedskrivning av goodwill åt inom industribranschen mellan åren 2007 och 2008?*

Fler företag har under 2008 än under 2007 skrivit ned goodwillposten. Även genomsnittlig nedskrivning som andel av total goodwill har varit högre under 2008 än under 2007. Trots detta visar uppsatsens undersökning att det inte är någon signifikant skillnad rörande nedskrivning av goodwill för de noterade industriföretagen på Stockholmsbörsens Large, Mid och Small Cap lista mellan åren 2007 och 2008. Detta beror på att skillnaden mellan åren inte varit tillräckligt stor för att leda till statistisk signifikant skillnad. Nedskrivningarna av goodwill har enligt denna studie inte ökat inom industribranschen under en konjunktur nedgång efter införandet av IFRS 3. Undersökningens resultat står därför i motsats till vad författarna i förväg har förmodat och därmed formulerat sin hypotes utefter.

Många industriföretag har under 2008, i samband med konjunktur nedgången, bedömt att goodwillvärdena inte ska skrivas ned. Detta kan bero på ett flertal orsaker. En anledning kan vara att trots en konjunktur nedgång föreligger inget nedskrivningsbehov av goodwill. Även om det verkliga värdet för goodwill skulle ha försämrats kan det fortfarande överstiga det redovisade värdet.

En annan orsak till varför nedskrivningar av goodwill inte har genomförts kan vara att det föreligger ett nedskrivningsbehov, men att nedskrivningar ännu inte har skett. Detta kan bero på att undersökningen har genomförts i ett relativt tidigt skede av konjunktur nedgången. Uppsatsen kan fastställa att nedskrivningar av goodwill inte ökar i direkt anslutning till en konjunktur nedgång efter införandet av IFRS 3. Orsaken kan vara att det föreligger fördröjning gällande nedskrivning av goodwill.



Beroende på hur företagen hanterar goodwillposten påverkas användarna av redovisningen. De kvalitativa egenskaperna i IASB:s föreställningsram gör att informationen i de finansiella rapporterna blir användbar för användarna av redovisningen. Införandet av IFRS 3 har för företagsledningen lett till ökade möjligheter till bedömningar gällande nedskrivning av goodwill och dess värde. Ökade bedömningar kan tyckas leda till högre relevans då företagsledningen har tillgång till aktuell information vilket bör förbättra användbarheten av redovisningen. Det kan dock vara så att företagsledningen tar beslut som tillgodoser deras egna behov. Företagsledningen kan ha incitament att inte skriva ned goodwill, dels då den inte får återföras vid en eventuell konjunkturuppgång eller dels på grund av att de inte vill visa ännu sämre resultat vid år med redan låga resultat. Detta får till följd att företagens resultat blir mindre volatila jämfört med om nedskrivningen skett direkt. Investorerare likställer vanligtvis mindre volatilitet med lägre risk. I de fall då nedskrivningar av goodwill är fördröjda tas kostnaden för goodwill i ett senare skede i redovisningen jämfört med den ekonomiska händelsen, vilket försämrar tillförlitligheten för användarna. Införandet av IFRS 3 kan därmed ha lett till en mindre tillförlitlig redovisning.

Uppsatsens syfte bestod också i att besvara om det föreligger skillnader mellan företag inom industribranschen gällande nedskrivning av goodwill beroende på olika faktorer. Med hjälp av nedanstående frågor kan detta besvaras.

- *Föreligger det några skillnader gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagets storlek?*
- *Föreligger det några skillnader gällande nedskrivning av goodwill beroende på andelen goodwill av immateriella tillgångar?*
- *Föreligger det några skillnader gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagets P/B-tal?*

Vid undersökning om företagets storlek har påverkat om nedskrivning av goodwill har skett kunde en signifikant skillnad konstateras för år 2007 men inte för 2008. Resultatet för 2007 visade att stora företag skriver ned goodwill i större utsträckning än små företag. Även om en signifikant skillnad kunde fastställas för 2007 skall ej allt för stor vikt läggas vid resultatet. Detta beror på att det sammantaget var få företag som valde att skriva ned goodwillposten under året. Detta gör att ett stort antal observationer får värdet noll, vilket försämrar tillförlitligheten i testet. Undersökningen kan på grund av skilda resultat mellan de olika åren inte fastställa att det föreligger skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på företagets storlek .

När det gäller frågan om företagets nedskrivning av goodwill skiljer sig åt beroende på andelen goodwill av de immateriella tillgångarna gav undersökningen ett entydigt svar. Det finns ingen signifikant skillnad varken för 2007 eller 2008 beroende på hur stor andel goodwill utgör av de immateriella tillgångarna.

Frågeställningarna gällande företagets storlek och andelen goodwill av immateriella tillgångar formulerades för att undersöka om det finns någon skillnad mellan industriföretag gällande nedskrivning av goodwill. Med resultatet som utgångspunkt kan den kvalitativa egenskapen jämförbarhet diskuteras. Då undersökningen inte visar på tydliga skillnader kan inga generella slutsatser dras om hur jämförbarheten mellan företag och över tid har



påverkats. Även då det under 2007 föreligger skillnad mellan företagen är det svårt att bestämma hur jämförbarheten har påverkats. Först måste ett antagande göras om företagen borde agera likadant eller olika beroende på den undersökta variabeln. Hur jämförbarheten har påverkats efter införandet av IFRS 3 och vid en konjunkturedgång kan därför inte fastställas i denna studie.

Den sista frågeställningen gäller om nedskrivning av goodwill beror på företagets P/B-tal. Undersökningen visar att det inte föreligger någon signifikant skillnad gällande nedskrivning av goodwill beroende på om företagen har ett P/B-tal över eller under ett för varken år 2007 eller 2008. Detta betyder att det inte är större sannolikhet att ett företag med ett P/B-tal under ett genomför nedskrivning av goodwill jämfört med företag med ett P/B-tal över ett. Resultatet går inte i linje med IASB:s riktlinjer där det anges att om det egna kapitalet överstiger börsvärdet finns det en indikation på att nedskrivningsbehov kan föreligga. Då sju av arton företag med ett P/B-tal under ett har genomfört nedskrivningar under 2008 väcks frågan hos författarna om ännu fler företag borde ha skrivit ned goodwillposten. En anledning till varför nedskrivning inte har skett kan vara att marknaden undervärderat företagen och att då nedskrivningsprövning sker föreligger inga indikationer på att det redovisade värdet överstiger återvinningsvärdet.

En annan förklaring kan vara att nedskrivningsbehov föreligger men att nedskrivningarna är fördröjda, vilket har diskuterats tidigare. Ytterligare en möjlig förklaring kan vara den ökade bestämmanderätten ledningen erhållit genom införandet av IFRS 3. Ledningen kan utnyttja den ökade handlingsfriheten för att fatta beslut som gynnar dem själva. Konsekvensen kan bli att företagsledningen är motvillig till att genomföra nedskrivningar av goodwill. Om detta är fallet kan tillförlitligheten rörande goodwillpostens värde ha försämrats.

Avslutningsvis vill författarna förtydliga att resultatet av denna studie skall tolkas med försiktigt då den utfördes i ett tidigt skede av en konjunkturedgång. Studien visar att införandet av IFRS 3 inte har lett till ökade nedskrivningar av goodwill inom industribranschen vid konjunkturedgången under 2008. Detta kan bero på den nya regleringens ökade möjligheter till bedömningar för företagsledningen gällande goodwillposten. Användare bör vid värdering av goodwillposten ha detta i åtanke.

6.1 Förslag till fortsatt forskning

Denna studie utfördes i ett tidigt skede av en konjunkturedgång. Tidigare forskning tyder på att nedskrivningar sker med i genomsnitt 3-4 års fördröjning. Det vore därför intressant att genomföra samma undersökning om några år för att då se om det föreligger en signifikant skillnad gällande nedskrivningar av goodwill mellan hög- och lågkonjunktur. Vidare skulle en undersökning om det finns en fördröjning gällande nedskrivning av goodwill vara av intresse och även fastställande av hur lång tid efter en konjunkturedgång nedskrivningarna genomförs. En anledning till att denna uppsats inte fann någon signifikant skillnad mellan 2007 och 2008 gällande nedskrivning av goodwill kan bero på att goodwillposten tidigare varit övervärderad. Fortsatt forskning som undersöker huruvida goodwillposten är eller har varit övervärderad är därför av intresse. Bedömningar ligger idag till grund för om nedskrivningar sker eller inte. Dessa grundar sig på olika antaganden. Ytterligare ett förslag



på fortsatt forskning är att undersöka om dessa antaganden har förändrats över tiden, eventuellt i syfte att undvika nedskrivningar.



7. Källförteckning

7.1 Litteraturoversikt

Axelman, Lennart och Philips, Dan och Wahlquist, IAS/IFRS 2005 En jämförelse mellan Internationell Accounting Standards och Redovisningsrådets rekommendationer, Ernst & Young, Stockholm 2003

Bjurwill, Christer. A,B,C och D Vägledning för Studenter som skriver Akademiska Uppsatser, Lund, Studentlitteratur 2001

Eneroth, Bo. Hur mäter man vackert? – Grundbok i kvalitativ metod, Akademilitteratur, Stockholm 1984

Fagerström, Arne och Lundh, Simon. Internationella redovisningsregler- IAS med ett svenskt perspektiv, Linköping, 2005

Fregert, Klas och Jonung, Lars. Makroekonomi Teori, Politik & Institutioner, Studentlitteratur, 2005

Frykman, David och Tolleryd, Jakob Corporate valuation, an easy guide to measuring value, Pearson education limited, 2003

Garson, David G. Guide to writing empirical papers, theses, and dissertations, Marcel Dekker, Inc. Basel Switzerland, 2002

Halvorsen, Knut. Samhällsvetenskaplig metod, Lund Studentlitteratur, 1992

Körner, Svante och Wahlgren, Lars Statistisk dataanalys, Studentlitteratur, 2006

Lee, Cheng och Lee, John och Lee, Alice. Statistics for Business and Financial Economics, Second Edition, World Scientific Publishing Co. Pte. Ltd.

Lönnqvist, Rune. Årsredovisning i koncerner 5:e upplagan, Lund, Studentlitteratur, 2009

Olsson, Monika och Silfverbrand, Lotta. Skriv på högskolan – En skrivhandbok för studenter, Books-On-Demand, Visby, 2004

Schiller, Stefan och Fagerström, Arne och Lundh, Simon. Assets in financial reporting, Department of Management and Engineering Linköping University, 2008

Smith, Dag. Redovisningens språk, 3:e upplagan Lund, Studentlitteratur, 2006



Sundgren, Nilsson & Nilsson. Internationell redovisning, teori och praxis, Studentlitteratur, 2007

Södersten, Bo. Makroekonomi och stabiliseringspoliti, Bröderna Ekstrands Tryckeri AB, Lund, 1983

7.2. Lagar och förordningar

IAS 36, Internationell redovisningsstandard i Sverige, FAR Förlag 2006

IAS 38, Internationell redovisningsstandard i Sverige, FAR Förlag 2006

IASB:s föreställningsram för utformning av finansiella rapporter, Internationell redovisningsstandard i Sverige, FAR Förlag 2006

IFRS 3, Internationell redovisningsstandard i Sverige, FAR Förlag 2006

RR 1:00 Koncernredovisning, FARs Samlingsvolym 2007, FAR Förlag AB, 2007

RR 15 Immateriella tillgångar, Samlingsvolym 2007, FAR Förlag AB, 2007

RR 17 Nedskrivningar, Samlingsvolym 2007, FAR Förlag AB, 2007

Årsredovisningslagen, FARs Samlingsvolym 2007, FAR Förlag AB, 2007

7.3 Artiklar

Bäckström, Anders. *Tuff utmaning att tillämpa IFRS*, Balans Nr 2 2009

Ernst & Young. *Acquisition accounting- What's next for you, A global survey of price allocation practices*, februari 2009

Falkman, Pär. *Redovisningens teoretiska kaos*, Balans Nr 4 2004

Gauffin, Björn & Nilsson, Sven-Arne. *Rörelseförvärv enligt IFRS 3*. Balans Nr 8-9/2006

Hamberg & Beisland. *Changed Methods to Account for Goodwill-Did it really make a difference?* 2009

Hamberg, Paananen, Novak. *The adoption of IFRS 3: The effects of managerial discretion and stock market return*

Hayn & Hughes. *Leading Indicators of Goodwill Impairment*, 2006

Horwits, Eva Christina, *Aktuell Ekonomi* Nr 1 2009, Handelsbanken

Jansson, Thomas & Rynell, Thomas. *IFRS innebär omfattande och väsentliga förändringar*, Balans Nr 8-9, 2004

Jönsson Lundmark, Birgitta. *Principen "Substance over form" internationellt och i Sverige del 1*, Balans Nr 5 1991

Marton, Jan. *I huvudet på en normsättare*. Balans Nr 8-9 /2007



Marton, Jan. *Nedskrivning av goodwill – hur jämförbart är det?* Balans Nr 5 2009-05-21

Marton, Jan. *Kvalitet i redovisning – vad är det?* Balans Nr 3 2009-05-21

Nilsson, Sven-Arne. *IASB:s förslag till ändringen i koncernredovisningen: förbättrar de den externa redovisningen?* Balans Nr 3, 2003

Persson, Lars-Erik. *Redovisning enligt IFRS: Tre ”heta” IFRS-områden*, Balans Nr 6-7, 2006

Soderstrom & Sun. *IFRS European Accounting Review*, Nr 4 , 2007 Adoption and Accounting Quality: A Review

Törning, Eva. *Avskrivning av goodwill*. Balans Nr 2/2006

7.4 Internet

Aktiespararna: <www.aktiespararna.se/lar-dig-mer/Fordjupningar/Nyborjarskola/Del-3-Borslistan-visar-vad-som-hant> Hämtad 18/5-09

Deloitte: <www.deloitte.com/dtt/section_node/0,1042,sid%253D86023,00.html> Hämtad 20/4-09

Deloitte:<www.deloitte.com/dtt/cda/doc/content/a%20guide%20to%20IFRS%203_business%20combinations.pdf> Hämtad 20/4-09

E24: <www.e24.se/analys/artikel_1216759.e24 > Hämtad 6/4 -09

E24: <www.e24.se/analys/artikel_1216759.e24> Hämtad 21/4-09

E24: <www.e24.se/branscher/verkstadsindustri/artikel_937121.e24> Hämtad 6/4-09

E24: <www.e24.se/analys/artikel_1216759.e24>Hämtad 22/4-09

E24: <www.e24.se/makro/artikel_65613.e24> Hämtad 23/4-09

Ernst & Young:<www.ey.com/global/content.nsf/Sweden/Pressmeddelande_090305>
Hämtad 6/4 -09

IASB: <www.iasb.org/About+Us/About+the+IASB/About+the+IASB.htm> Hämtad 27/4-09

Konjunkturinstitutet:<www.konj.se/download/18.a939951052f778435800010650/2_ruta_Juni_05.pdf> Hämtad 27/4-09

Konjunkturinstitutet: <www.konj.se/omki.4.2f48d2f18732142c7fff7286.html> Hämtad

Konjunkturinstitutet:<www.konj.se/arkiv/konjunkturlaget/konjunkturlaget/lagkonjunktorenfordjupas250000farrejobb2010.5.75aa40e311fe8049dfc800018963.html> Hämtad 26/4-09

Konjunkturinstitutet: <www.konj.se/kix> Hämtad 24/4-09

OMX Nordic: <www.nasdaqomxnordic.com/> Hämtad 9/4-09

Riksbanken: <www.riksbank.se/templates/stat.aspx?id=16750> Hämtad 28/4-09



Statistiska Centralbyrån: <www.scb.se/Pages/PressRelease_197073.aspx> Hämtad 27/4-09
Statistiska Centralbyrån: <www.scb.se/Pages/PressRelease_216592.aspx> Hämtad 28/4-09
Statistiska Centralbyrån:
<www.scb.se/Pages/Product_22908.aspx?produktkod=NR0103&displaypressrelease=true&pressreleaseid=263310> Hämtad 28/4-09
Statistiska Centralbyrån: <www.scb.se/Pages/PressRelease_231249.aspx> Hämtad 27/4-09
Statistiska Centralbyrån: <http://www.scb.se/Pages/PressRelease_249805.aspx> Hämtad 28/4-09
Statistiska Centralbyrån: <www.scb.se/Pages/List_250620.aspx> Hämtad 28/4-09
Statistiska Centralbyrån: <www.scb.se/Pages/PressRelease_255897.aspx> Hämtad 27/4-09
Statistiska Centralbyrån: <www.scb.se/Pages/PressRelease_261550.aspx> Hämtad 27/4-09
Veckans affärer: <www.va.se/nyheter/2009/04/23/goodwill-en-tickande-bomb-/?page=2>
Hämtad 6/4-09

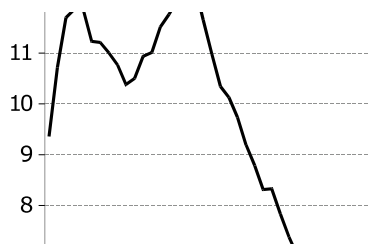


8. Bilagor

Bilaga 1

Figur 1 Arbetslöshet

Procent av arbetskraften

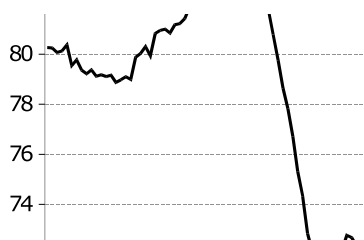


År

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet
Konjunkturläget mars 2009

Figur 2 Sysselsättningsgrad

Andel av befolkningen



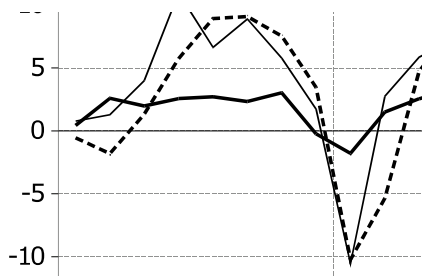
År

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet
Konjunkturläget mars 2009

Bilaga 2

Figur 3 Efterfrågan

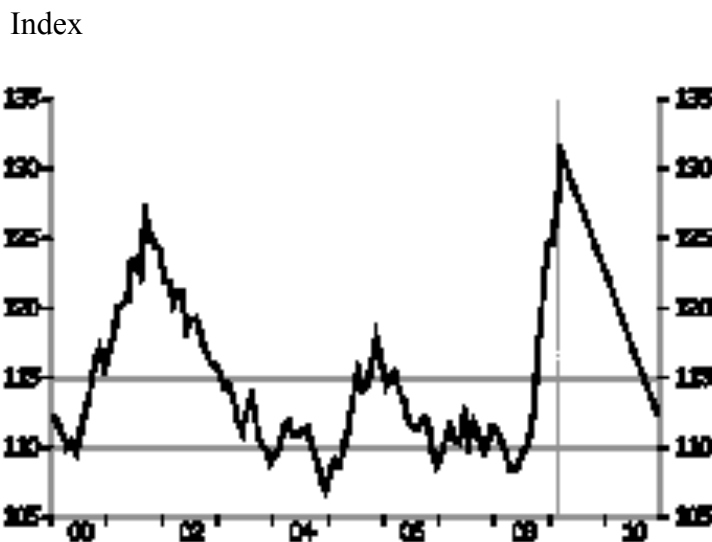
Årlig procentuell förändring



År

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet
Konjunkturläget mars 2009

Figur 4 Kronans effektiva växelkursindex - KIX



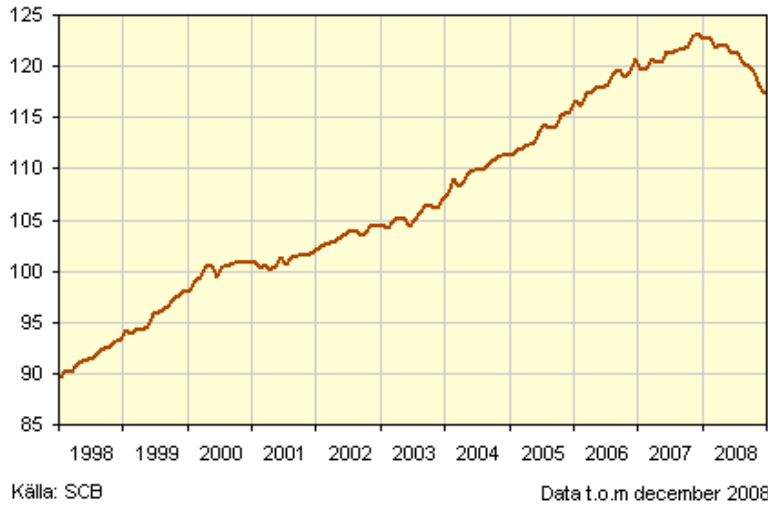
År

Källor: Riksbanken och Konjunkturinstitutet
Konjunkturläget mars 2009

Bilaga 3

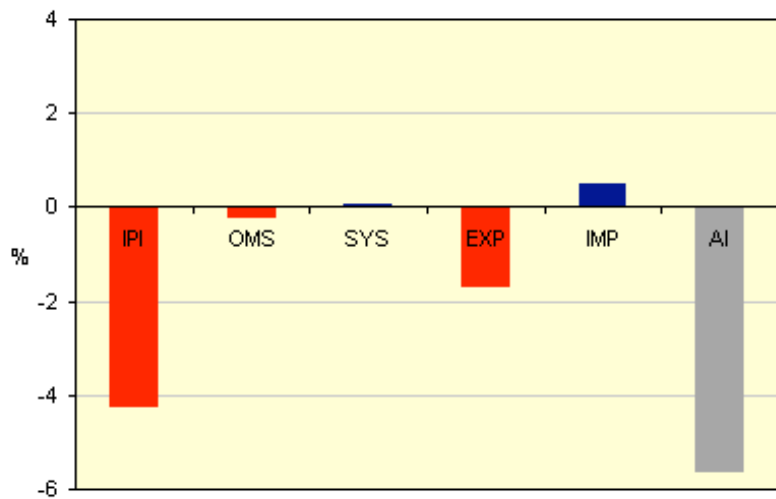
Figur 5 Aktivitetsindex som mäter aktiviteten i ekonomin

Aktivitetsindex



År

Figur 6 Bidrag från indikatorerna, årstakt



Källa: SCB

Data för december 2008

Bilaga 4

Figur 7 Industrins investeringar

Miljarder kronor Procentuell förändring

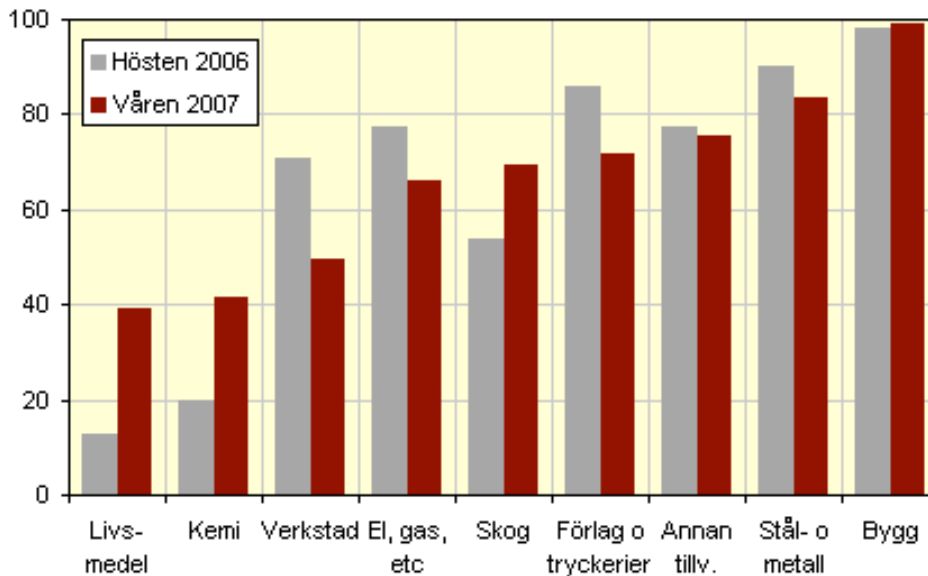


Källor: SCB och Konjunkturinsitutet
Konjunkturläget mars 2009

Bilaga 5

Figur 8

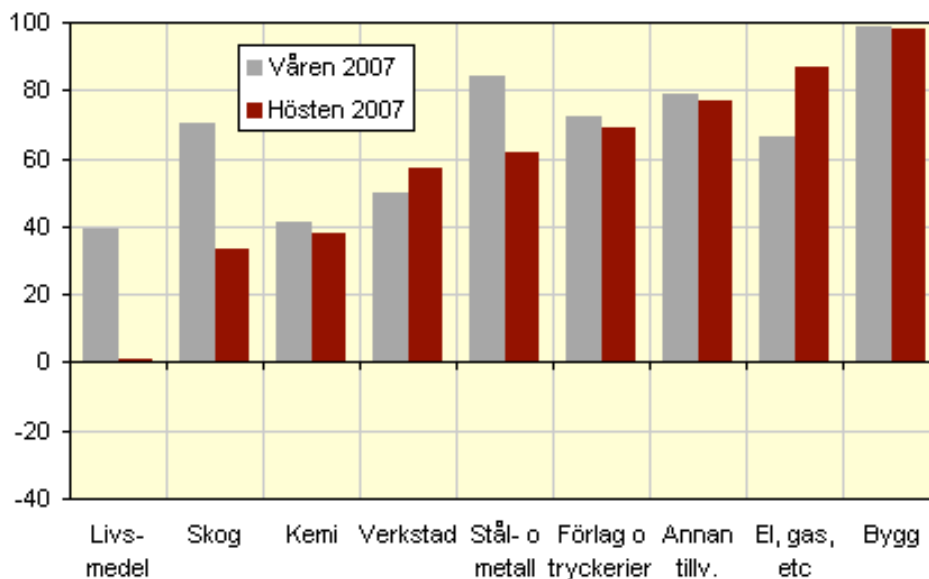
Nettotal d.v.s. skillnaden i andel mellan företag som uppgett bra respektive dåligt på frågan:
Hur bedömer du att företagets konjunkturläge är i nuläget?



Källa: SCB

Figur 9

Nettotal d.v.s. skillnaden i andel mellan företag som uppgett bra respektive dåligt på frågan:
Hur bedömer du att företagets konjunkturläge är i nuläget?

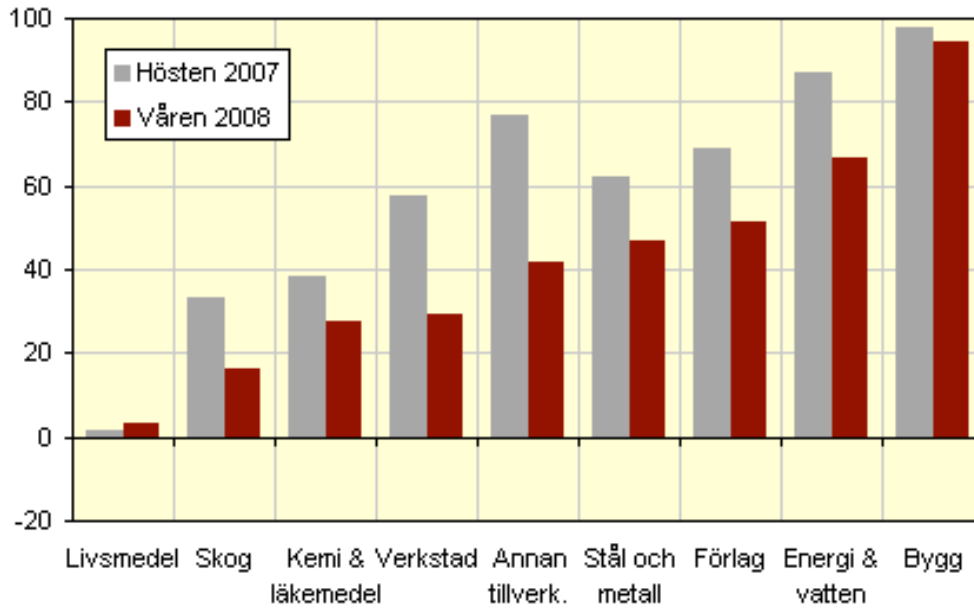


Källa: SCB

Bilaga 6

Figur 10

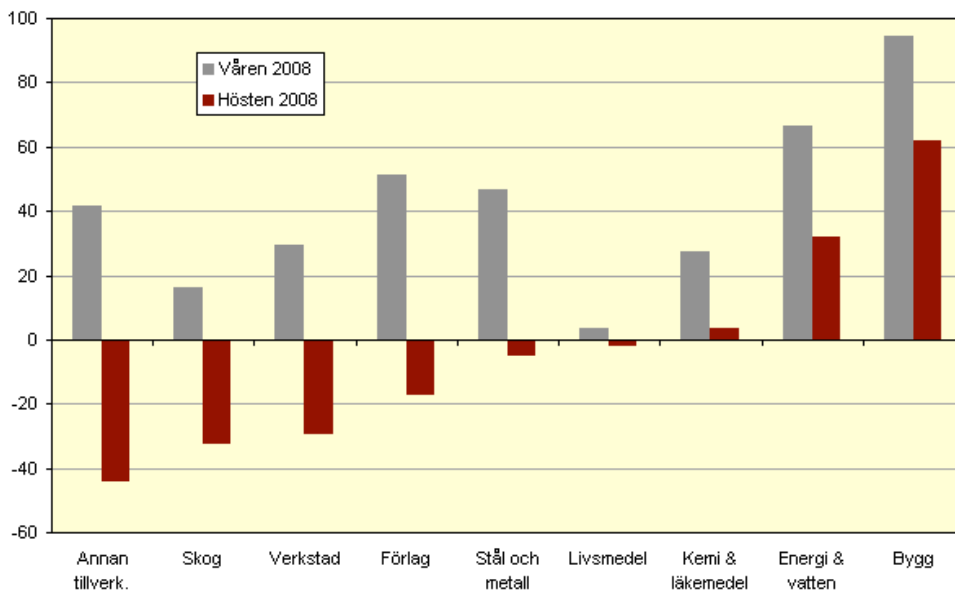
Nettotal d.v.s. skillnaden i andel mellan företag som uppgett bra respektive dåligt på frågan:
Hur bedömer du att företagets konjunkturläge är i nuläget?



Källa: SCB

Figur 11

Nettotal d.v.s. skillnaden i andel mellan företag som uppgett bra respektive dåligt på frågan:
Hur bedömer du att företagets konjunkturläge är i nuläget?



**Bilaga 7- Undersökta företag**

Nedan följer data gällande företagsstorlek, nedskrivning av goodwill i procent av total goodwill, goodwill som andel av immateriella tillgångar och P/B-tal för de företag som ingick i urvalet.

Data för 2007

Företag	Företagsstorlek	Nedskrivning av goodwill i procent av total goodwill	Andel goodwill av immateriella tillgångar	P/B-tal
AB Fagerhult	Mid Cap	0	0,8013	3,3113
AB Volvo	Large Cap	0	0,5470	2,7897
ACAP Invest	Small cap	0	0,9534	1,7334
Alfa Laval AB	Large Cap	0	0,7776	5,1157
ASSA ABLOY AB	Large Cap	0	0,9232	3,0302
Atlas Copco AB	Large Cap	0	0,6774	8,1050
BE Group AB	Mid Cap	0	0,9918	3,4015
Beijer Alma AB	Mid Cap	0	0,9980	2,2434
Bong Ljungdahl AB	Small cap	0	0,9909	0,9716
BTS Group AB	Small cap	0	0,8145	3,8168
Cardo AB	Mid Cap	0	0,8737	2,0365
Cision AB	Mid Cap	0	0,9322	0,9858
Consilium AB	Small cap	0	0,2575	1,9001
Duroc AB	Small cap	0	0,9640	0,7656
G&L Beijer AB	Mid Cap	0	0,9503	2,9956
Gunnebo AB	Mid Cap	0	0,8950	2,5901
Haldex Ab	Mid Cap	0	0,5977	1,3525
Hexagon AB	Large Cap	0	0,6730	3,5790
HL Display AB	Small cap	0	0,6485	3,1762
Indutrade AB	Mid Cap	0	0,5094	4,1463
Intellecta AB	Small cap	0	0,9248	1,7868
Intrum Justitia	Mid Cap	0	0,9027	4,9364
ITAB Shop Concept AB	Mid Cap	0	1,0000	4,6782
Lindab	Large Cap	0	0,9763	3,9036
International AB				
Malmbergs Elektriska AB	Small cap	0	0,8163	2,7291
Midway holding AB	Mid Cap	0	0,9648	1,9712
Munters AB	Mid Cap	0,0013	0,8785	4,7889
NCC	Large Cap	0,0517	0,9477	2,0823
Nederman Holding Ab	Small cap	0	0,9387	2,1394
Nibe industrier AB	Large Cap	0	0,9439	4,7333
Niscayah group AB	Mid Cap	0	0,8852	3,3673
Novacast Technologies	Small cap	0	0,5230	4,7388



OEM International AB	Small cap	0	0,4475	1,8750
Opcon AB	Small cap	0	0,6868	4,4636
Peab AB	Large Cap	0	0,7412	3,2293
Poolia AB	Small cap	0	0,8289	2,2013
Proffice AB	Small cap	0	0,9956	2,3496
Rederi AB	Large Cap	0	0,1737	1,0065
Transatlantic Rejlerkoncernen AB	Small cap	0	0,8013	3,1070
Saab AB	Large Cap	0	0,4287	1,2841
Sandvik Ab	Large Cap	0	0,7819	4,4253
SAS AB	Mid Cap	0	0,8409	0,7962
Scania AB	Large Cap	0	0,4863	4,9653
Seco Tools AB	Large Cap	0	0,6181	6,7262
Securitas AB	Large Cap	0,0247	0,9428	3,7276
Skanska AB	Large Cap	0,0017	0,8747	2,4905
SKF AB	Large Cap	0,0028	0,7022	2,7165
Studsvik AB	Small cap	0	0,8454	2,2277
Sweco AB	Mid Cap	0,0003	0,9422	5,9107
Svedbergs AB	Small cap	0	0,5216	4,3278
Trelleborg AB	Large Cap	0,0056	0,9294	1,2180
Tricorona AB	Small cap	0	1,0000	4,9612
VBG Group AB	Mid Cap	0	0,0733	3,1995
Xano AB	Small cap	0	0,9531	2,1097
ÅF AB	Mid Cap	0	0,9809	2,1491



Data för 2008

Företag	Företagsstorlek	Nedskrivning av goodwill i procent av total goodwill	Andel goodwill av immateriella tillgångar	P/B-tal
AB Fagerhult	Mid Cap	0	0,8126	2,2023
AB Volvo	Large Cap	0	0,4230	1,0811
ACAP Invest	Small Cap	0	0,9913	0,6820
Alfa Laval AB	Large Cap	0	0,7401	2,7622
ASSA ABLOY AB	Large Cap	0	0,9121	1,7191
Atlas Copco AB	Large Cap	0	0,6503	3,4532
BE Group AB	Mid Cap	0	0,9311	0,8889
Beijer Alma AB	Mid Cap	0	0,9986	1,5527
Bong Ljungdahl AB	Small Cap	0	0,9937	0,2597
BTS Group AB	Small Cap	0	0,8493	1,6257
Cardo AB	Mid Cap	0	0,8740	1,1292
Cision AB	Mid Cap	0,1179	0,9279	0,1545
Consilium AB	Small Cap	0	0,1780	1,4378
Duroc AB	Small Cap	0	0,8987	0,4311
G&L Beijer AB	Mid Cap	0	0,9452	2,3338
Gunnebo AB	Mid Cap	0	0,9117	0,6193
Haldex Ab	Mid Cap	0	0,5491	0,3241
Hexagon AB	Large Cap	0	0,6251	0,8335
HL Display AB	Small Cap	0	0,7777	1,3133
Indutrade AB	Mid Cap	0	0,4893	1,6594
Intellecta AB	Small Cap	0	0,7503	1,2952
Intrum Justitia	Mid Cap	0,0310	0,8318	2,6084
ITAB Shop	Mid Cap	0	0,2109	1,8532
Concept AB				
Lindab	Large Cap	0	0,9757	1,1409
International AB				
Malmbergs Elektriska AB	Small Cap	0	0,8344	1,0175
Midway holding AB	Small Cap	0	0,9701	0,8690
Munters AB	Mid Cap	0	0,8724	2,2412
NCC	Large Cap	0,0177	0,0497	0,7817
Nederman Holding Ab	Small Cap	0	0,9323	1,1292
Nibe industrier AB	Large Cap	0	0,9133	2,2079
Niscayah group AB	Mid Cap	0,1791	0,7478	1,2536
Novacast Technologies	Small Cap	0	0,4277	1,0764
OEM	Small Cap	0	0,3932	1,3719
International AB				
Opcon AB	Small Cap	0	0,6409	1,1915
Peab AB	Large Cap	0,0182	0,8457	0,9728



Poolia AB	Small Cap	0	0,7692	1,3747
Proffice AB	Small Cap	0,0674	0,9978	1,0747
Rederi AB	Large Cap	0	0,1600	0,6357
Transatlantic Rejlerkoncernen AB	Small Cap	0	0,8031	2,2370
Saab AB	Large Cap	0,0291	0,4544	0,8365
Sandvik AB	Large Cap	0	0,7882	1,5824
SAS AB	Mid Cap	0,0132	0,8207	0,7181
Scania AB	Large Cap	0,0098	0,5631	2,8353
Seco Tools AB	Large Cap	0	0,7341	2,3504
Securitas AB	Large Cap	0	0,6985	2,7570
Skanska AB	Large Cap	0	0,8467	1,6854
SKF AB	Large Cap	0,0127	0,6730	1,7077
Studsvik AB	Small Cap	0	0,8656	0,7401
Sweco AB	Mid Cap	0,0164	0,9185	2,2141
Swedbergs AB	Small Cap	0	0,5714	2,1993
Trelleborg AB	Large Cap	0,0048	0,9216	0,4254
Tricorona AB	Small Cap	0	0,9856	2,0180
VBG Group AB	Mid Cap	0	0,7913	2,0629
Xano AB	Small Cap	0	0,9516	0,5100
ÅF AB	Mid Cap	0	0,9795	1,1930